

مرداد ۱۴۰۱
مسلسل: ۱۸۳۴۶

ارزیابی عملکرد ستاد تسهیل و رفع موانع تولید از ابتدای سال ۱۳۹۸ تا پایان تیرماه ۱۴۰۰

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۳۴۶
کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: ارزیابی عملکرد ستاد تسهیل و رفع موانع تولید (از ابتدای سال ۱۳۹۸ تا پایان تیرماه ۱۴۰۰)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (محیط کسب و کار و تنظیم‌گری بخشی)

تهیه و تدوین‌کنندگان: احمد مرکزالمیری، مریم احمدیان

همکاران: راضیه جوادی، محبوبه سلطانی گردفرامری

ناظران علمی: سیدعلی روحانی، سیدمهدی بنی‌طبا، موسی شهبازی غیاثی

اظهارنظرکننده: امین‌اله پاک‌نژاد و محمدبرزگر خسروی (دفتر مطالعات حقوقی)

واژه‌های کلیدی:

۱. محیط کسب و کار
۲. تولید
۳. حمایت
۴. سرمایه‌گذاری
۵. تسهیلات
۶. مجوز

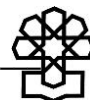

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۵/۱۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۴.....	۱. گزارش عملکرد کارگروه‌های استانی تسهیل و رفع موانع تولید از ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷
۵.....	۲. بررسی عملکرد ستاد تسهیل و رفع موانع تولید
۶.....	۲-۱. مصوبات مربوط به بنگاه‌های تولیدی
۱۷.....	۲-۲. مصوبات مربوط به قوانین و مقررات
۲۳.....	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

ارزیابی عملکرد ستاد تسهیل و رفع موانع تولید از ابتدای سال ۱۳۹۸ تا پایان تیرماه ۱۴۰۰

چکیده

«کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید» استانی در سال ۱۳۹۴ در همه استان‌های کشور تشکیل شد؛ لیکن این ستادها به موجب ماده (۶۱) الحاقی به «قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» در (۱۳۹۷/۲/۳۰) رسمیت قانونی پیدا کردند. در گزارش پیش رو، عملکرد ستاد مذکور از ابتدای سال ۱۳۹۸ تا پایان تیرماه ۱۴۰۰ مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته است.

در ۴۰ مصوبه مورد بررسی، ۱۶۸ مورد تکلیف شامل ۱۲۴ مورد «مصوبات مربوط به بنگاه‌های تولیدی» (بنگاه خاص یا بنگاه‌ها به‌طور کلی) و ۴۴ مورد «مصوبات مربوط به قوانین و مقررات» احصا شده است. «مصوبات مربوط به بنگاه‌های تولیدی» در راستای تکالیف قانونی ستاد ناظر به چالش‌های بنگاه‌های خاص یا کلیه بنگاه‌ها و عمدتاً در رابطه با تسهیل شرایط مربوط به تأمین مالی از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، به تصویب رسیده است. برخی از مصوباتی که در این گروه طبقه‌بندی شده، ناظر به بنگاه خاصی نبوده است. اما از آنجا که به رفع مشکلات واحدهای تولیدی اختصاص داشته‌اند، با عنوان «مصوبات مربوط به بنگاه‌های تولیدی» دسته‌بندی شده‌اند. نتیجه پژوهش انجام‌شده نشانگر آن است که حدود ۲۵ درصد از «مصوبات مربوط به بنگاه‌های تولیدی» ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، به موضوع «تأمین مالی» اختصاص داشته و ستاد در موارد متعددی، برخی از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری را به پرداخت تسهیلات و در برخی موارد با قید رقم مشخص، ملزم کرده است. رتبه دوم این دسته از مصوبات ستاد، به موضوع «تعیین تکلیف بدهی‌های معوق» اختصاص دارد که اغلب در قالب الزام بانک‌ها به تقسیط بدهی تسهیلات معوق‌شده، مقرر شده است.

درخصوص ارزیابی اجرای «مصوبات مربوط به بنگاه‌های تولیدی»، از بین ۶۰ شرکت یا بنگاهی که مشکلات آنها در ستاد طرح شده و منتج به مصوباتی شده بود، امکان ارتباط تلفنی و دریافت اطلاعات از ۲۲ شرکت یا بنگاه میسر شد. نتیجه عبارت است از اینکه حدود نیمی از مصوبات ستاد درخصوص شرکت‌ها و بنگاه‌های پاسخ‌دهنده اجرا نشده و فقط یک‌پنجم از مصوبات بررسی‌شده، به‌طور کامل اجرا شده است.

دسته دوم مصوبات ستاد، مصوبات ناظر بر قوانین و مقررات تسهیل‌کننده یا مانع کسب‌وکار است. مطالعه صورت‌گرفته نشان می‌دهد از مجموع ۴۴ مورد مصوبه ستاد مربوط به قوانین و مقررات، حدود یک‌پنجم از مصوبات ستاد، به «پیگیری اجرای قانون» اختصاص داشته است. موضوع ۱۶ درصد از این مصوبات نیز به شناسایی قوانین و مقررات مخل کسب‌وکار، تولید و سرمایه‌گذاری اختصاص داشته که هیچ‌یک به مرحله اجرا نرسیده‌اند.

درمجموع می‌توان گفت مهم‌ترین موضوعات مورد توجه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید در ۴۰ نشست

در بازه زمانی مورد بررسی، به ترتیب مسائل بانکی (۵۱ درصد)، مشکلات مالیاتی (۸ درصد)، مشکلات تأمین اجتماعی (۶ درصد) و مسائل گمرکی (۳ درصد) بوده است. سایر موضوعات نیز به صورت پراکنده و موردی توسط این ستاد بررسی شده‌اند.

طبق ماده (۶۱) الحاقی به «قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر...»، وظیفه اصلی ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، «بررسی و اتخاذ تصمیم در خصوص حل و فصل مشکلات واحدهای تولیدی» است. به نظر می‌رسد در مواردی، ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، با هدف حل و فصل مشکلات واحدهای تولیدی، بدون در نظر گرفتن مقررات موجود و صلاحیت‌ها و اختیارات قانونی مقرر شده برای هر یک از نهادهای مقرراتگذار، از حوزه‌های صلاحیتی خود فراتر رفته است.

از مهم‌ترین محورهای مصوبات ستاد به‌ویژه در حوزه بانکی و مالیاتی، ایجاد استثنا از قوانین و مقررات دائمی است. علی‌القاعده، هدف قانونگذار یا مقرراتگذار از وضع برخی مقررات، نیل به اهدافی بوده که با اعمال عام آنها قابل حصول است و بدین ترتیب، ایجاد استثنا از آنها، خلاف اراده مقرراتگذار بوده و در کل، منجر به هزینه‌هایی خواهد شد. امهال تسهیلات غیرجاری بانکی یکی از مصادیق چنین رویه‌ای است که احتمالاً نتیجه‌ای جز افزایش بدهی و عدم توان پرداخت مجدد آن در آینده نخواهد داشت. گرچه این معافیت یا امتیاز با هدف حمایت از تولید یک یا چند واحد صنعتی صورت گرفته، اما ضابطه‌مند نبودن آن، یکی از مهم‌ترین علل افزایش مطالبات غیرجاری در نظام بانکی و تشدیدکننده رفتار رانت‌جویی با عنوان تولید است.

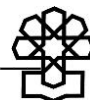
نکته دیگر در ارزیابی عملکرد ستاد این است که سازوکار در دستور کار قرار گرفتن واحدهای تولیدی مشکل‌دار در این ستاد، از شفافیت لازم برخوردار نیست. یکی از دلایل این عدم شفافیت، عدم انتشار گزارش عملکردهای دقیق و قابل استناد توسط ستاد است. این مسئله از آنجا بسیار مهم است که مصوبات ستاد، امتیازات قابل توجهی را برای بنگاه‌هایی که موفق به طرح مشکلات خود در ستاد می‌شوند، به دنبال داشته است. از این حیث، شفافیت و رعایت انصاف و عدالت در اعطای چنین امتیازی، امری به‌شدت ضروری است.

مقدمه

«کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید» استانی در سال ۱۳۹۴ و براساس تصویب‌نامه شماره ۱۸۱۵۱/ت/۵۰۷۲۰-هـ مورخ ۱۳۹۴/۲/۱۹ هیئت وزیران،^۱ در همه استان‌های کشور تشکیل شد. براساس ماده (۲) این تصویب‌نامه، وظایف کارگروه‌های استانی به شرح ذیل بود:

- الف) بررسی علل رکود یا توقف واحدهای تولیدی و هماهنگی برای حل مشکل،
- ب) بررسی و پیگیری رفع موانع مربوط به اشتغال با هماهنگی سازمان‌های مرتبط از جمله سازمان تأمین اجتماعی،
- ج) بررسی و ارائه راهکار در خصوص اختلافات یا مشکلات اجتماعی نیروی کار،
- د) بررسی اختلافات واحدهای تولیدی با دستگاه‌های اجرایی استانی از جمله سازمان امور مالیاتی و ارائه راهکارهای مناسب،

۱. این تصویب‌نامه در آدرس <https://rc.majlis.ir/fa/law/show/928567> قابل دسترسی است. شایان ذکر است در ماده (۹) «آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۱) الحاقی قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر...»، تصویب‌نامه مذکور لغو شد.

ه) کمک به تسريع، تکميل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام توليدي،

و) حمايت و کمک به توسعه صادرات محصولات توليدي استان.

ليکن به‌موجب اصلاحيه مصوب ۱۳۹۷/۲/۳۰، موادي به «قانون رفع موانع توليد رقابت‌پذير و ارتقای نظام مالی کشور» (مصوب ۱۳۹۴/۲/۱) الحاق شد که به‌موجب ماده (۶۱) الحاقی، به دولت اجازه داده شد «به‌منظور بررسی و اتخاذ تصميم درخصوص حل‌وفصل مشکلات واحدهای توليدي، به‌ویژه در موارد مربوط به تکميل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام، تأمین مالی، تعیین تکلیف بدهی‌های معوق و همچنین رفع مشکلات مرتبط با محیط زیست، منابع طبیعی و معادن و رفع موانع صادراتی»، ستادی با عنوان «ستاد تسهیل و رفع موانع توليد» به ریاست وزیر صنعت، معدن و تجارت ایجاد کند. همچنین در تبصره این ماده، «کارگروه تسهیل و رفع موانع توليد» استانی نیز رسمیت قانونی یافتند. با آنکه مفاد صدر ماده (۶۱) الحاقی و همچنین مواد (۶۲)^۱ و (۶۳)^۲ الحاقی، نشان‌دهنده آن است که تکالیف ستاد تسهیل حول محور حل‌وفصل مشکلات واحدهای توليدي - و به‌طور خاص امهال بدهی بنگاه‌ها یا تسهیل دریافت وام - تعیین شده، در «آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۱) الحاقی...»^۳ (مصوب ۱۳۹۸/۱۱/۲۱)، وظایف ستاد به‌نحو تفصیلی‌تری تعریف شد. شایان ذکر است تفصیل اختیارات در آیین‌نامه اجرایی نسبت به قانون، مورد ایراد قرار نگرفت و از این حیث، در چارچوب قانون ارزیابی می‌شود. در بند «۱» ماده (۳) آیین‌نامه مذکور، یکی از وظایف و اختیارات ستاد، «ارائه پیشنهاد اصلاح قوانین، مقررات و ضوابط و رویه‌های مرتبط با توليد و خدمات در زمینه‌های تسهیل امور سرمایه‌گذاری، صادرات، واردات، امور گمرکی، بانکی، مالیاتی، بیمه‌ای، محیط زیستی، منابع طبیعی و سایر امور مرتبط با بخش توليد به مراجع ذی‌صلاح» مقرر شده است. همچنین در ماده (۵) آیین‌نامه مورد بحث، برخی از وظایف و اختیارات کارگروه‌های استانی و دبیرخانه‌های آنها، به شرح زیر برشمرده شده است:

۱. بررسی و ارائه پیشنهاد به ستاد در چارچوب بند «۱» ماده (۳) این آیین‌نامه،

۲. اتخاذ تصمیم برای رفع مشکلات واحدهای توليدي استان در چارچوب قوانین و مقررات،

۳. تهیه پیشنهادها لازم جهت تسهیل امور سرمایه‌گذاری و تکميل طرح‌های نیمه‌تمام و ارائه آن به ستاد،

۴. ارائه پیشنهادها مرتبط با توسعه صادرات یا اصلاح مقررات گمرکی به ستاد...».

در پژوهش حاضر، به سؤالات زیر پاسخ خواهیم داد:

۱. عملکرد ستاد تسهیل و رفع موانع توليد درخصوص ایفای وظایف مصرح در ماده (۶۱) «قانون رفع موانع توليد رقابت‌پذير...» (مصوبات راجع به تکميل و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام، تأمین مالی، تعیین تکلیف بدهی‌های معوق و همچنین رفع مشکلات مرتبط با محیط زیست، منابع طبیعی و معادن و رفع موانع صادراتی) به تفکیک چگونه بوده است؟

۲. کدام مشکلات بنگاه‌ها بیشتر در ستاد بررسی شده است؟

۳. کدام‌یک از مفاد قانونی و مقرراتی، موضوع بحث و بررسی در ستاد بوده است؟

۴. اجرای مصوبات ستاد توسط دستگاه‌های مربوط به چه کیفیتی بوده است؟

۱. ماده (۶۲) - «بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و صندوق‌های حمایتی موظفند با تسهیلات یا موارد امهال مصوب در کارگروه تسهیل، حداکثر ظرف مدت یک ماه موافقت کنند یا دلایل مخالفت خود را همراه با مستندات مربوط به هیئت موضوع تبصره این ماده تسلیم نمایند».

۲. ماده (۶۳) - «کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که از امتیازات کارگروه تسهیل و رفع موانع توليد به‌دلیل معوقه یا بدهی بانکی برخوردار شده‌اند، حق خرید تمام یا بخشی از شرکت‌های قابل واگذاری سازمان خصوصی‌سازی را ندارند».

۳. این آیین‌نامه در آدرس <https://dotic.ir/news/6576> قابل دسترس است.

محدودیت اصلی این پژوهش، در دسترس نبودن کامل مصوبات ستاد بود. بدین ترتیب که از مجموع مصوبات ستاد از بدو تأسیس، فقط ۲۶ مصوبه در «پایگاه ملی اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات کشور» (معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری) بارگذاری شده است. اولین مصوبه قابل دسترس در پایگاه، مربوط به جلسه هفتادوهفتم ستاد (مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۱) است و پیگیری‌ها برای دسترسی به مصوبات ستاد منجر به دریافت تنها ۱۹ مصوبه دیگر شد. از مجموع ۴۵ مصوبه در دسترس، پنج مورد به دبیرخانه ستاد اختصاص دارد. بدین ترتیب، در این تحقیق، ۴۰ مصوبه ستاد در بازه زمانی فروردین‌ماه ۱۳۹۸ تا پایان تیرماه ۱۴۰۰ مورد بررسی و تحلیل قرار خواهد گرفت.

ملاک ارزیابی صورت‌گرفته در این پژوهش، متن مصوبات ستاد است. بدین ترتیب که تلاش شده مصوبات ستاد در قالب سه جدول، مشتمل بر مصوبات مربوط به بنگاه‌های تولیدی (موردی یا خاص و عام) و مصوبات مربوط به قوانین و مقررات، احصا و دسته‌بندی شوند.

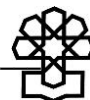
پاسخ به سؤال چهار (درباره کیفیت اجرای مصوبه ستاد) از طریق مصاحبه تلفنی با مسئولان شرکت‌های ذی‌نفع به‌دست آمده و در قالب گزینه‌های «اجرا شده»، «اجرای ناقص»، «در دست اقدام» و «اجرا نشده»، در جدول ۳ درج شده است. در مواردی که دسترسی به یکی از مسئولان شرکت به‌رغم تماس‌های مکرر امکان‌پذیر نبوده، در ستون نتیجه، خط تیره درج شده است.

سؤال بسیار مهم دیگر، به چگونگی فرایند در دستورکار قرار گرفتن مشکلات بنگاه‌ها در ستاد باز می‌گردد. به عبارت دقیق‌تر، سؤال این است که انتخاب بنگاه‌ها برای بررسی مشکلات و رفع موانع، با چه معیار یا معیارهایی صورت گرفته است؟ پاسخ به سؤال پیش‌گفته باید از طریق دریافت گزارش‌های ستاد و مصاحبه با دست‌اندرکاران ستاد در بازه زمانی مورد بررسی، صورت گیرد که در این پژوهش میسر نشد و نیازمند مجالی مستقل است.

پژوهش حاضر، مشتمل بر سه بخش است. پس از بخش مقدماتی، در بخش دوم، گزارش عملکرد کارگروه‌های استانی تسهیل و رفع موانع تولید از ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷ (پیش از الحاق مواد مربوطه به قانون رفع موانع تولید...) ذکر شده است. بخش سوم، به بررسی عملکرد ستاد اختصاص یافته که شامل دو قسمت است: مصوبات مربوط به بنگاه‌های تولیدی (اعم از مصوبات موردی یا خاص و مصوبات عام) و مصوبات مربوط به قوانین و مقررات. در پایان، جمع‌بندی و نتیجه‌گیری مطالب مندرج در گزارش، ارائه شده است.

۱. گزارش عملکرد کارگروه‌های استانی تسهیل و رفع موانع تولید از ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷

در این بخش گزارش آماری مصوبات کارگروه‌های استانی در فاصله سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷ آمده است. شایان ذکر است که متأسفانه گزارش جدیدتری از عملکرد ستاد و کارگروه‌های استانی در دسترس نیست و جداولی که در ادامه ارائه می‌شود، عیناً برگرفته از گزارش مزبور است.

جدول ۱. گزارش آماری عملکرد کارگروه‌های استانی در سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷

سال	ستاد (کارگروه ملی)		کارگروه‌های استانی		درصد مصوبات					
	تعداد جلسات	تعداد مصوبات	تعداد جلسات	تعداد مصوبات	بانکی	سرمایه در گردش	تسهیلات سرمایه ثابت	استمهال تسهیلات	جمع	مالیاتی
	تعداد	تعداد	تعداد	تعداد						
۱۳۹۷		۲۹۹۵		۲۱۹۱۹	٪ ۱۹/۴	٪ ۷/۵	٪ ۲۵/۶	٪ ۴۷/۵	٪ ۶/۷	٪ ۶
۱۳۹۶		۳۰۳۴		۳۰۰۳۳	٪ ۲۶	٪ ۱۰	٪ ۲۵	٪ ۶۱	٪ ۶	٪ ۵
۱۳۹۵		۳۲۳۱		۳۱۸۵۴	٪ ۳۰	٪ ۸	٪ ۲۳	٪ ۶۱	٪ ۷	٪ ۷
۱۳۹۴		۱۰۵۱		۸۷۱۹	٪ ۷	٪ ۴	٪ ۳۸	٪ ۴۹	٪ ۹	٪ ۷

مأخذ: گزارش عملکرد ستاد تسهیل و رفع موانع تولید (این گزارش، در فرمت پاورپوینت ارائه شده و توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، در اختیار مرکز پژوهش‌های مجلس قرار گرفته است).

جدول ۲. گزارش آماری عملکرد کارگروه‌های استانی در سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷

تعداد واحد بررسی شده	مصوبات سیاستگذاری	مصوبات شرکتی	جمع	بانکی ارزی	امور مالیاتی	تأمین اجتماعی	گمرک	صحت	سایر	اقدام استانی	جمع
۶۶	۱۸۹	۱۸۸	۳۷۷	۱۰۷	۲۴	۱۹	۱۱	۵	۸۸	۲۷	۴۳۷

مأخذ: گزارش عملکرد ستاد تسهیل و رفع موانع تولید.

براساس این گزارش، «از مجموع تعداد کل مصوبات متخذه از ابتدای تشکیل کارگروه تاکنون [۱۳۹۸] به‌طور میانگین ۵۲/۵ درصد تصمیمات مربوط به مسائل بانکی (تسهیلات سرمایه در گردش، تسهیلات سرمایه ثابت و استمهال تسهیلات بانکی)، ۷ درصد مربوط به مشکلات تأمین اجتماعی، ۶ درصد مربوط به مشکلات مالیاتی و ۳۴/۵ درصد از مصوبات، مشکلات و مسائل مربوط به هزینه آب، برق، گاز و زیرساخت‌های مورد نیاز واحدهای تولیدی است».

۲. بررسی عملکرد ستاد تسهیل و رفع موانع تولید

در این بخش، عملکرد ستاد تسهیل با استناد به مصوبات ۴۰ مصوبه در دسترس از ابتدای سال ۱۳۹۸ تا پایان تیرماه ۱۴۰۰، در قالب سه جدول (مصوبات خاص، مصوبات عام و مصوبات ناظر بر قوانین و مقررات) احصا و دسته‌بندی شده

است.^۱ در جداول ۳، ۴ و ۷، مفاد اصلی مصوبات ستاد درج شده و برخی از مصوبات آن به شرح زیر حذف شده‌اند:

اول - بسیاری از مفاد مصوب در ستاد، ناظر به مکلف کردن نهادهایی از جمله بانک مرکزی، به ارائه گزارش‌هایی به دبیرخانه ستاد یا ارائه گزارش در جلسه ستاد است که در جداول حذف شده‌اند. گرچه گزارش‌دهی در اجرای وظایف ستاد است، اما با توجه به آنکه مکرراً در مصوبات ستاد بر تکلیف گزارش‌دهی تصریح شده، پرداختن به آنها با توجه به رویکرد این گزارش، امری زاید به نظر می‌رسد. در واقع، دلیل حذف این مورد و موارد دیگر، توجه به کارکردهای اصلی ستاد است.

دوم - پیگیری اجرای مصوبات ستاد در جلسات متعدد، بخش عمده‌ای از مصوبات ستاد را به خود اختصاص داده است. همه پیگیری‌ها و تأکيدات برای اجرای مصوبات در جداول حذف شده است.

سوم - فقط مصوبات صریح حاوی نوعی حمایت از بنگاه‌ها در جدول آمده است. بدین ترتیب، مصوبات کلی مربوط به مساعدت، بدون تصریح خاص، حذف شده‌اند.

چهارم - در مواردی، توصیه‌هایی کلی در مصوبات ستاد مطرح شده است. برای نمونه، یکی از مصوبات در نودویکمین جلسه ستاد (مورخ ۱۳۹۸/۹/۵) به این شرح است: «درخصوص تکلیف خسارات وارده به واحدهای تولیدی ناشی از کلاهبرداری... مقرر گردید: با توجه به مشکل موجود و عدم پیش‌بینی ضمانت اجرا و بازرسی مناسب، ضروری است جهت پیشگیری از جرائم و موارد مشابه، اقدامات پیشگیرانه مقتضی توسط بانک مرکزی درخصوص بازرسی و نظارت دقیق بر صرافی‌های منتخب آن بانک در اسرع وقت صورت گیرد». اقدام‌کننده مصوبه مذکور، بانک مرکزی و معاونت هماهنگی و نظارت معاون اول رئیس‌جمهور ذکر شده و مهلت یک هفته برای اجرای مصوبه در نظر گرفته شده است. الزام بانک مرکزی به اتخاذ «اقدامات پیشگیرانه مقتضی» برای جلوگیری از اقدام به کلاهبرداری و تأکید بر اجرای وظایفی که پیش‌تر در قانون مقرر شده، توصیه‌ای کلی است که انجام آن ظرف یک هفته، بسیار دور از واقعیت است.

۱-۲. مصوبات مربوط به بنگاه‌های تولیدی

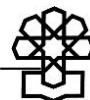
مصوبات مربوط به بنگاه‌های تولیدی، در دو گروه مصوبات خاص که به رفع مشکل یک بنگاه خاص می‌پردازد و گروه مصوبات عام مربوط به مشکلات همه بنگاه‌ها، قابل تفکیک است. مصوبات مندرج در جدول ۳، مصوبات موردی (خاص) است که در راستای تکالیف قانونی ستاد ناظر به موارد خاص، به‌ویژه الزام بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری به تأمین مالی برای برخی از بنگاه‌ها، به تصویب رسیده است.^۲ مصوبات مندرج در جدول ۴ نیز ناظر به رفع مشکلات عام بنگاه‌های

۱. شایان ذکر است فعالیت ستاد تسهیل و رفع موانع تولید در دولت سیزدهم نیز ادامه یافته است. بازه مورد بررسی گزارش حاضر، تا جلسه یکصدونوزدهم ستاد (مورخ ۱۴۰۰/۴/۱) می‌باشد. تا زمان تدوین نهایی گزارش (تیر ماه ۱۴۰۱)، مصوبات ستاد از جلسه یکصدویستم تا یکصدویست‌وششم در وبسایت ستاد بارگذاری نشده است. چهار مصوبه جلسات یکصدویست‌وهفتم تا یکصدوسی‌ام در وبسایت قابل دسترس است؛ ر. ک.:

<https://tashil.stsm.ir/pages/tashil/approvals>

۲. فهرست شرکت‌ها و بنگاه‌هایی که به‌طور خاص به‌موجب مصوبات ستاد، مورد حمایت قرار گرفته‌اند، به این شرح است:

اروندچرخ	بایاتوس	تکلان توس	عقاب افشان	ماشین‌سازی اراک	گروه صنعتی آذرفر
ایرالکو	بایرافلاک	داروگر کف	فولاد غرب آسیا	واگن پارس	گروه صنعتی یوزرچمهر
ایران شاهین	بلورک البرز	ذوب‌آهن اصفهان	روغن نباتی گلپه‌ار سپاهان	ویستا اعتماد ایرانیان	گروه صنعتی خونکا
ایران قوطی	بهسازی صنایع چوب ایران	زرین‌بنا پارسیان	کمباج صبا	هپکو	گروه صنعتی سپهر

تولیدی است. این مصوبات را می‌توان به شرح زیر دسته‌بندی کرد:

۱. الزام به پرداخت مطالبات
۲. انجام اقدامات مقدماتی توسط بنگاه
۳. بخشش جرائم مالیاتی
۴. بهبود سامانه‌های اطلاعاتی
۵. تأمین ارز
۶. تأمین انرژی
۷. تأمین مالی
۸. تأمین مواد اولیه
۹. تخفیف در اخذ عوارض
۱۰. تسهیل اخذ مجوز
۱۱. تسهیل فروش
۱۲. تعویق یا تعلیق اجرائیه (بانکی - مالیاتی - ثبتی)
۱۳. تعیین تکلیف بدهی‌های معوق^۱
۱۴. تمهیداتی برای واگذاری
۱۵. رفع مشکلات واحدهای تولیدی (به‌طور کلی)
۱۶. رفع موانع گمرکی
۱۷. قیمتگذاری
۱۸. ممنوعیت واردات
۱۹. مهلت مالیاتی

ایران‌خودرو	پارس لامع	ساینا دلچیان	کیمیا فام - آفاق	سیمان خاش، سیمان زایل و سیمان لارستان	گروه صنعتی و شیمیایی ریف ایران
ایران‌خودرو دیزل	پایکار بنیان	سپهر الکتریک	گلپونه پارس	نورد و لوله صفا و پروفیل ساوه	تسمه نقاله شاهین
آذرباب	پروژه گردشگری ستاره سیلوانا	شمال پلاستیک چابکسر	لاستیک پارس	کاشی هامون دشت کویر	مجتمع سنگ آهن سنگان
آذرکوشک آنا	پلی‌اکریل ایران	شیراز سرم	ماشین‌سازی اراک	سیمان تیس	لاستیک بارز کردستان
آذین سبک‌سازان	پویش آوالان	صدر فولاد خرم‌آباد	صنایع غذایی شکرشکن مازندران	کاشی وشنکار	واحدهای تولیدی ایزوگام و قیر در استان سیستان و بلوچستان
آریانا پیر هامون	پیشگامان صنعت کاغذ	صنایع چوب و کاغذ مازندران	مجتمع گردشگری باری	گروه صنعتی انتخاب	هتل آزادی زاهدان

۱. در «تعیین تکلیف بدهی‌های معوق»، اغلب از طریق تقسیط بدهی، مهلتی برای بدهکار در نظر گرفته می‌شود؛ اما در «انجام اقدامات مقدماتی توسط بنگاه» (شماره ۲)، بنگاه مکلف شده که اقداماتی برای بهره‌مندی از سازوکارهای امهال یا تقسیط بدهی انجام دهد.

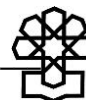
جدول ۳. مصوبات موردی ستاد تسهیل و رفع موانع تولید در خصوص بنگاه‌های خاص تولیدی

ردیف	موضوع مصوبه	اقدام کننده	نتیجه (تا تیرماه ۱۴۰۰)
جلسه هفتاد و سوم ^۱			
۱	مكلف کردن بانک صادرات به اقدام طبق ماده (۴۶) قانون رفع موانع تولید درخصوص مابقی بدهی ارزی شرکت ایرالکو	تأمین ارز بانک صادرات بانک مرکزی	اجرا نشده
۲	تأمین ارز مورد نیاز شرکت ایرالکو جهت تأمین مواد اولیه به میزان حداقل ۲۵ میلیون دلار	تأمین ارز وزارت صمت بانک مرکزی	اجرا نشده
۳	قیمتگذاری محصولات شرکت ایرالکو براساس قیمت تمام شده واقعی	قیمتگذاری وزارت صمت	اجرا نشده ^۲
۴	تخصیص ماهیانه پنج هزار تن شمش آلومینیم به واحدهای صنعتی پایین دستی توسط شرکت ایرالکو از طریق ستاد تنظیم بازار	تأمین مواد اولیه شرکت ایرالکو	اجرا شده ^۳
۵	الزام وزارت کشور و وزارت راه و شهرسازی نسبت به عقد قرارداد با شرکت هپکو به منظور تأمین ماشین آلات مورد نیاز	تسهیل فروش وزارت کشور وزارت راه و شهرسازی	اجرا شده
۶	مكلف کردن وزارت صمت به در اولویت پرداخت قرار دادن تسهیلات معدنکارانی که خریدار ماشین آلات تولیدی شرکت هپکو باشند.	تسهیل فروش وزارت صمت بانک های عامل	در دست اقدام
۷	اعطای مهلت به شرکت هپکو جهت پرداخت مالیات افزایش سرمایه ثبت شده در سال ۱۳۹۷	مهلت مالیاتی سازمان امور مالیاتی	اجرا نشده
۸	تقسیم بدهی شرکت آذراب به سازمان تأمین اجتماعی	تعیین تکلیف بدهی های معوق سازمان تأمین اجتماعی	در دست اقدام
۹	افزایش مدت زمان تقسیم سهم چهار درصد غیرنقدی پرسنل شرکت آذراب در قانون کارهای سخت و زیان آور از ۹ ماه به ۱۸ ماه	تعیین تکلیف بدهی های معوق سازمان تأمین اجتماعی	در دست اقدام
۱۰	مكلف شدن گمرکات کشور نسبت به ترخیص ۷۰ درصد مواد اولیه و تأمین ماشین آلات وارداتی شرکت آذراب بدون پرداخت حقوق ورودی	رفع موانع گمرکی گمرک	در دست اقدام
۱۱	مكلف کردن اداره ثبت اسناد و املاک استان مرکزی نسبت به رفع بازداشت اجرائیه شرکت آذراب	تعویق یا تعلیق اجرائیه (ثبتی) اداره کل ثبت اسناد و املاک استان...	در دست اقدام
۱۲	تأکید بر اجرایی نمودن تفاهمنامه بین سازمان برنامه و بودجه و وزارت راه و شهرسازی درخصوص برنامه تأمین ناوگان حوزه حمل و نقل کشور (برای فروش واگن های ساخت شرکت واگن پارس)	تسهیل فروش سازمان برنامه و بودجه وزارت راه و شهرسازی	-
۱۳	مساعادت اداره کل امور مالیاتی نسبت به بخشش جرائم مالیاتی شرکت های نورد و لوله صفا و پروفیل ساوه	بخشش جرائم مالیاتی سازمان امور مالیاتی	-
۱۴	مكلف کردن بانک ملی به پرداخت تسهیلات در قالب سرمایه در گردش... به شرکت گلیپونه پارس	تأمین مالی بانک ملی	-
۱۵	مكلف کردن بانک تجارت به پرداخت تسهیلات در قالب سرمایه در گردش ... به شرکت پیشگامان صنعت کاغذ	تأمین مالی بانک تجارت	-
۱۶	تقسیم بازپرداخت تسهیلات دریافتی شرکت پیشگامان صنعت کاغذ از صندوق ذخیره ارزی به مدت ۸ سال	تعیین تکلیف بدهی معوق صندوق ذخیره ارزی	-

۱. تاریخ برگزاری این جلسه در فایل مورد استناد، تصریح نشده است.

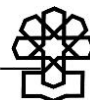
۲. طبق اظهارات یکی از مدیران شرکت ایرالکو (در مصاحبه تلفنی): «قیمتگذاری فروش محصولات ما در بورس کالا همچنان بر مبنای مصوبات کارگروه تنظیم بازار با قیمت پایه ارز نیمایی تعیین می شود؛ در حالی که ما مواد اولیه خود را در بازارهای جهانی از طریق واسطه ها به قیمت بسیار بیشتر از قیمت های واقعی و بر مبنای ارز آزاد خریداری می کنیم.

۳. طبق اظهارات یکی از مدیران شرکت ایرالکو (در مصاحبه تلفنی): «در حال حاضر با توجه به مصوبات ستاد تنظیم بازار به صورت هفتگی بر مبنای سهمیه تعیین شده، شمش تولیدی خود را در بورس کالا به قیمت مصوب برای استفاده صنایع پایین دستی عرضه می کنیم، اما در فروش کالای تولیدی توسط آنها هیچ نظارتی وجود ندارد».

ردیف	مصوبه / مصوبات	موضوع مصوبه	اقدام کننده	نتیجه (تا تیرماه ۱۴۰۰)
۱۷	مكلف كردن بانك ملي به خودداري از انجام هرگونه اقدام اجرائي و ايجاد محدوديت براي شركت ماشين سازي اراك تا پايان سال ۱۳۹۸	تعويق يا تعليق اجرائيه (بانكي)	بانك ملي بانك مركزي	-
۱۸	مستثنا شدن شركت ماشين سازي اراك از محدوديت هاي ناشي از ذي نفع واحد به مدت يك سال	تعويق يا تعليق اجرائيه (بانكي)	بانك هاي عامل	-
۱۹	مساعدت و تسريع گمرک در کمیسیون حل اختلاف گمرکی نسبت به صدور رأی درخصوص اقلام وارداتی شرکت ماشین سازی اراک	رفع موانع گمرکی	گمرک	-
۲۰	تسهیل و تسريع در ترخيص اقلام و كالاهاي وارداتي شركت ويستا اعتماد ايرانيان	رفع موانع گمرکی	گمرک	اجرا شده
۲۱	مكلف كردن بانك صنعت و معدن نسبت به تقسيط بدهي تسهيلات شركت لاستيك پارس بدون پيش پرداخت	تعيين تكليف بدهي هاي معوق	بانك صنعت و معدن	-
۲۲	مكلف كردن مجموعه بورس و مجتمع پتروشيمي شهيد تندگويان نسبت به تأمين و تحويل مواد اوليه مورد نياز شركت ساينا دليجان از طريق بورس کالا	تأمين مواد اوليه	بورس كالايي مجتمع پتروشيمي...	اجرا شده
جلسه هشتم (۱۳۹۸/۴/۴)				
۲۳	مكلف كردن بانك سپه نسبت به اعطاي تسهيلات سرمايه در گردش... به شركت آذين سيك سازان	تأمين مالي	بانك سپه	-
۲۴	اعطاي يك سال تنفس به شركت اروندچرخ در استان كرمان توسط بانك سپه	تعيين تكليف بدهي هاي معوق	بانك سپه	-
۲۵	مكلف كردن بانك صادرات نسبت به بررسي و پرداخت تسهيلات مورد نياز به شركت بلورك البرز در قالب تمديد قرارداد مشاركت و تسهيلات متمم	تأمين مالي	بانك صادرات	-
۲۶	متوقف كردن عمليات حقوقي و اجرائي بانك صادرات نسبت به شركت بلورك البرز	تعويق يا تعليق اجرائيه (بانكي)	بانك صادرات	-
۲۷	بررسي و اعلام ميزان دقيق بدهي شركت شمال پلاستيك چابكسر با نرخ اوليه قرارداد و احتساب بخشودگي جرائم توسط بانك ملت و اعلام آن به دبیرخانه	تعيين تكليف بدهي هاي معوق	بانك ملت	-
۲۸	آزادسازي مازاد وثايق و استرداد چك برگشتي شركت شمال پلاستيك چابكسر توسط بانك ملت (وفق ماده (۱۹) قانون رفع موانع توليد)	تعويق يا تعليق اجرائيه (بانكي)	بانك ملت	-
۲۹	راه اندازي مجدد كارخانه توسط شركت شمال پلاستيك چابكسر ظرف مدت سه ماه با ارائه برنامه توليد و عملياتي	انجام اقدامات مقدماتي توسط بنگاه	شركت شمال پلاستيك	-
۳۰	تعويق يك ساله اجرائيه صادره و رفع محدوديت هاي اعمال شده توسط سازمان امور مالياتي درخصوص شركت داروگر كف	تعويق يا تعليق اجرائيه (مالياتي)	سازمان امور مالياتي	-
جلسه هشتاد و يكم (۱۳۹۸/۴/۱۱)				
۳۱	تقسيط كلييه بدهي هاي ريالي شركت ايران قوطي بدون پيش پرداخت پس از چهار ماه تنفس طي ۵۶ ماه	تعيين تكليف بدهي هاي معوق	بانك تجارت	اجرا شده
جلسه هشتاد و سوم (۱۳۹۸/۵/۱)				
۳۲	برخي بانك ها مكلف شدند درخصوص شركت هيپكو كلييه بدهي هاي جاري سررسيد آينده سال ۱۳۹۸ را از زمان سررسيد و بدهي هاي معوق غيرجاري را بدون اخذ پيش پرداخت به مدت يك سال تنفس اعمال کرده و از سرفصل معوقات خارج نمايند.	تعيين تكليف بدهي هاي معوق	بانك ملي بانك تجارت بانك مسكن	-
۳۳	شركت سپهرچرم - سپهرباغت نسبت به پرداخت ۵ درصد از اصل سود و بدهي در دوران تنفس به عنوان پيش پرداخت اقدام کرده و مابقي بدهي با اعطاي ۶ ماه تنفس طي ۱۲۰ ماه تقسيط شود و شركت ها از سرفصل بدهكاران غيرجاري و سامانه سپام خارج شوند.	تعيين تكليف بدهي هاي معوق	بانك سپه	اجرا نشده
۳۴	مجتمع سنگ آهن سنگان نسبت به تعويق اجرائيه ضبط ضمانتنامه شركت مهندسي و ساختمان ماشين سازي اراك تا پايان سال ۱۳۹۸ اقدام كند.	تعويق يا تعليق اجرائيه (بانكي)	مجتمع...	-

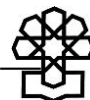
ردیف	مصوبه / مصوبات	موضوع مصوبه	اقدام کننده	نتیجه (تا تیرماه ۱۴۰۰)
۳۵	تشکیل کمیته کارشناسی داوری برای بررسی و تعیین تکلیف جرائم و قرارداد شرکت مهندسی و ساختمان ماشین‌سازی اراک	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	صمت	-
۳۶	تکلیف گمرک به اخذ ضمانتنامه و تسویه در موعد سررسید یک‌ساله از شرکت ایران خودرو	رفع موانع گمرکی	گمرک	-
۳۷	بانک مرکزی (اداره نظام‌های پرداخت) پس از اعلام موافقت بانک عامل درخصوص گشایش LC داخلی و ضمانتنامه بانکی تا پایان سال ۱۳۹۸ (بدون در نظر گرفتن بدهی غیرجاری و چک برگشتی و...) سازوکار اجرایی لازم را جهت اخذ کد سپام برای شرکت ایران خودرو مهیا کند.	تأمین مالی	بانک مرکزی	-
۳۸	موظف نمودن شرکت ایران خودرو نسبت به ایفای کلیه تعهدات معوق و فعلی به مشتریان تا پایان سال ۱۳۹۸	انجام اقدامات مقدماتی توسط بنگاه	شرکت ایران خودرو	-
۳۹	امهال کلیه بدهی شرکت کیمیا فام - آفاق با ۲۴ ماه تنفس، به مدت ۶۰ ماه پس از واریز مبلغی توسط شرکت به‌عنوان پیش‌پرداخت (علاوه بر پیش‌پرداخت‌های قبلی) و خروج شرکت از سرفصل بدهکاران غیرجاری	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	بانک دی	اجرا شده
۴۰	ارائه برنامه مالی مدون توسط شرکت فولاد غرب آسیا به بانک سپه و اقدام به تجدید ارزیابی یا افزایش سرمایه ظرف مدت یک سال	انجام اقدامات مقدماتی توسط بنگاه	شرکت فولاد غرب آسیا	اجرا شده
۴۱	الزام بانک سپه نسبت به ارائه خدمات بانکی، تسهیلات و ال سی داخلی با دریافت ۱۰ درصد از مبلغ اصل و سود تسهیلات امهالی به شرکت فولاد غرب آسیا	تأمین مالی	بانک سپه	در دست اقدام
۴۲	تجدیدنظر وزارت جهاد کشاورزی و سازمان امور اراضی درخصوص اخذ عوارض از شرکت بهسازی صنایع چوب ایران واقع در شهرک صنعتی...	تخفیف در اخذ عوارض	وزارت جهاد کشاورزی سازمان امور اراضی	-
۴۳	مکلف نمودن سازمان امور مالیاتی به خودداری از هرگونه اقدام جدید علیه شرکت بهسازی صنایع چوب ایران تا صدور رأی نسبت به محدودیت‌های وضع شده	تعویق یا تعلیق اجرائیه (مالیاتی)	سازمان امور مالیاتی	-
۴۴	تأمین برق مورد نیاز شرکت بهسازی صنایع چوب ایران واقع در شهرک صنعتی...	تأمین انرژی	وزارت نیرو صمت	-
۴۵	اعطای تسهیلات به شرکت ایران خودرو دیزل بدون در نظر گرفتن مشمولیت ماده (۱۴۱) قانون تجارت	تأمین مالی	بانک صادرات	-
۴۶	اقدام بانک تجارت نسبت به اعطای ۶ ماه تنفس به شرکت ایران خودرو دیزل با تقسیط بدهی طی ۱۰ سال	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	بانک تجارت	-
۴۷	مکلف کردن شرکت ایران خودرو دیزل نسبت به اخذ ضمانت از شرکت ایران خودرو درخصوص تعیین تکلیف بدهی آن شرکت و سایر شرکت‌های بدون مشکل تابعه ایران خودرو	انجام اقدامات مقدماتی توسط بنگاه	شرکت ایران خودرو دیزل	-
۴۸	بخشودگی جرائم و امهال بدهی‌های شرکت‌های تکلان توس و بایاتوس بدون پیش‌پرداخت با اعطای ۶ ماه تنفس و تقسیط طی ۱۰ سال	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	بانک ملی	اجرا نشده
۴۹	مکلف کردن بانک ملی نسبت به پرداخت تسهیلات به شرکت بایاتوس	تأمین مالی	بانک ملی	اجرا نشده
۵۰	پرداخت تسهیلات به شرکت تکلان توس با تجدید ارزیابی مجدد وثایق و بدون در نظر گرفتن نسبت مالکانه و ماده (۱۴۱) قانون تجارت و ذی‌نفع واحد	تأمین مالی	بانک ملی	اجرا نشده
۵۱	ارائه مدارک و مستندات توسط شرکت عقاب‌افشان به اداره سیاست‌ها و مقررات ارزی بانک مرکزی	انجام اقدامات مقدماتی توسط بنگاه	شرکت عقاب‌افشان	در دست اقدام

ردیف	مصوبه / مصوبات	موضوع مصوبه	اقدام کننده	نتیجه (تا تیرماه ۱۴۰۰)
۵۲	مكلف كردن بانك ملت به تجديد ارزىابى وثايق و آزادسازى مازاد وثايق شركت پويش آوالان طبق ماده (۱۹) قانون رفع موانع توليد	تعيين تكليف بدهى معوق	بانك ملت	-
۵۳	اقدام بانك ملت به بررسى و پرداخت تسهيلات مورد نياز شركت مهر پويش آوالان	تأمين مالى	بانك ملت	-
جلسه هشتادوهفتم (۱۳۹۸/۶/۱۰)				
۵۴	ارائه مستندات لازم براى واگذارى شركت واگن پارس از سوى سازمان گسترش و نوسازى صنايع ايران به شرك مينا	تمهيداتي براى واگذارى	وزارت صمت	-
۵۵	الزام به واگذارى بلوك سهام شركت آذراب، متعلق به بانك كشاورزى به شركت مينا	تمهيداتي براى واگذارى	بانك كشاورزى	در دست اقدام
۵۶	مكلف نمودن بانك ملى نسبت به پرداخت ...ريال سرمايه در گردش به شركت هيكو	تأمين مالى	بانك ملى	در دست اقدام
جلسه هشتادونهم (۱۳۹۸/۶/۳۰)				
۵۷	تشكيل كارگروهي با محوريت امور صنايع وزارت صمت براى تعيين تكليف مالكيت سهام شركت پلى اكريل ايران و واگذارى آن به مراجع داراى اهميت	تمهيداتي براى واگذارى	وزارت صمت	-
۵۸	پيگيرى تأمين مواد اوليه مورد نياز شركت پلى اكريل ايران از طريق واردات بدون انتقال ارز به ميزان ... دلار	تأمين مواد اوليه	وزارت صمت	-
۵۹	تخصيص مبلغ ... ريال از محل اعتبارات موضوع ماده (۸) قانون هدفمندى يارانه ها به منظور تأمين تنخواه (سرمايه در گردش) به شركت پلى اكريل ايران	تأمين مالى	بانك صنعت و معدن بانك ملى	-
۶۰	الزام بانك كشاورزى نسبت به تأمين سرمايه در گردش مورد نياز شركت كشت و صنعت روغن نباتى گلبهار سپاهان به ميزان ... ريال	تأمين مالى	بانك كشاورزى	اجرا نشده
۶۱	الزام وزارت صمت نسبت به واگذارى يك يا چند پهنه معدنى سنگ آهن در كشور به شركت ذوب آهن اصفهان	تأمين مواد اوليه	وزارت صمت	-
۶۲	ممنوعيت واردات انواع ريل و در صورت عدم تحقق موضوع، الزام براى افزايش تعرفه واردات كالاهاى مذكور	ممنوعيت واردات	وزارت صمت	-
۶۳	الزام وزارت راه و شهرسازى نسبت به پرداخت مطالبات گروه صنعتى و شيميايى ريف ايران مربوط به سال هاى ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ ...	الزام به پرداخت مطالبات	وزارت راه و شهرسازى	اجرا نشده
۶۴	الزام شهردارى تهران نسبت به پرداخت بدهى خود به گروه صنعتى و شيميايى ريف ايران مربوط به سال ۱۳۹۲	الزام به پرداخت مطالبات	شهردارى تهران	اجرا نشده
۶۵	الزام بانك صنعت و معدن نسبت به پرداخت تسهيلات تكميلى به گروه صنعتى انتخاب	تأمين مالى	بانك صنعت و معدن	-
۶۶	انتقال اقساط يك سال آتى گروه صنعتى انتخاب به پايان دوره اقساط	تعيين تكليف بدهى هاى معوق	بانك سپه بانك مهر اقتصاد مؤسسه كوثر	-
۶۷	تأمين سرمايه در گردش گروه صنعتى انتخاب توسط بانك هاى عامل بدون در نظر گرفتن ماده (۶) آيين نامه رعايت شاخص هاى مالى در اعطاي سرمايه در گردش	تأمين مالى	بانك صنعت و معدن بانك مهر اقتصاد مؤسسه كوثر	-
۶۸	مكلف كردن بانك سپه به صدور مجوز اعطاي تسهيلات سرمايه در گردش، حداقل به ميزان هشتاد درصد اقساط و اريزى سنوات گذشته به گروه صنعتى انتخاب	تأمين مالى	بانك سپه	-
جلسه نودويكم (۱۳۹۸/۹/۵)				
۶۹	مكلف نمودن سازمان امور مالياتى نسبت به تقسيط ۶۰ ماهه بدهى شركت پارس لامع در استان البرز و تعويق كليۀ اجرائيه هاى مالياتى به مدت يك سال	تعويق يا تعليق اجرائيه (ماليات)	سازمان امور مالياتى	اجرا شده
۷۰	اعطاي يك سال تنفس و تقسيط بدهى شركت پاكار بنيان توسط بانك سرمايه	تعيين تكليف بدهى هاى معوق	بانك سرمايه	-
۷۱	خوددارى بانك عامل از هرگونه اقدام قانونى و اعمال محدوديت هاى بانكى عليه شركت پاكار بنيان	تعويق يا تعليق اجرائيه (بانكى)	بانك سرمايه	اجرا نشده

ردیف	مصوبه / مصوبات	موضوع مصوبه	اقدام کننده	نتیجه (تا تیرماه ۱۴۰۰)
۷۲	واریز ۵ درصد کل بدهی به عنوان پیش پرداخت توسط شرکت شیراز سرم در استان فارس و تقسیط مابقی بدهی طی چهار سال	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	بانک کشاورزی	اجرا نشده
۷۳	توقف اقدامات اجرایی بانک کشاورزی علیه شرکت شیراز سرم در استان فارس	تعویق یا تعلیق اجرائیه (بانکی)	بانک کشاورزی	-
۷۴	پرداخت تسهیلات به شرکت سپهر الکتریک در استان قزوین با تجدید ارزیابی وثایق تهرینی و بدون لحاظ ظرفیت‌سنجی	تأمین مالی	بانک تجارت	-
جلسه نودونهم (۱۳۹۹/۳/۲۶)				
۷۵	امهال تسهیلات پرداختی به شرکت ایران شاهین بدون دریافت پیش‌پرداخت و با اعطای سه سال تنفس و تقسیط هفت‌ساله اصل و سود اولیه و خارج کردن شرکت از سرفصل بدهکاران غیرجاری و رفع کلیه محدودیت‌های بانکی	تأمین مالی	بانک ملی بانک سپه بانک صادرات بانک کشاورزی بانک تجارت	-
جلسه نودونهم (۱۳۹۹/۸/۶)				
۷۶	متوقف کردن کلیه اقدامات اجرایی و حقوقی نسبت به شرکت صدر فولاد خرم‌آباد	تعویق یا تعلیق اجرائیه (بانکی)	بانک کشاورزی	-
۷۷	الزام صندوق توسعه ملی نسبت به تمدید دوران مشارکت شرکت بایرفلاک به مدت دو سال دیگر و پرداخت مابقی تسهیلات ارزی توسط بانک صنعت و معدن به شرکت بایرفلاک	تأمین ارز	صندوق توسعه ملی بانک صنعت و معدن	اجرا نشده
۷۸	مکلف کردن بانک صنعت و معدن به پرداخت ... تومان از محل بند «الف» تبصره «۱۸» قانون بودجه جهت تأمین مواد اولیه دامی و ... تومان جهت تکمیل طرح تولید داروهای انسانی به کارخانجات دارویی بایرفلاک ازنا	تأمین مالی	بانک صنعت و معدن	اجرا شده به‌طور ناقص ^۱
جلسه یکصدویکم (۱۳۹۹/۸/۲۸)				
۷۹	الزام سازمان امور مالیاتی نسبت به بررسی مالیات بر ارزش‌افزوده گروه صنعتی بوذرجمهر در سال‌های ۱۳۹۵-۱۳۹۰ و خودداری از هرگونه اقدام اجرایی علیه آن شرکت	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	سازمان امور مالیاتی	اجرا شده
۸۰	مکلف کردن بانک ملی به محاسبه میزان بدهی گروه صنعتی بوذرجمهر بر مبنای نرخ روز تملک تا به امروز و همچنین استرداد ملک تملیکی با پیش‌پرداخت ۲۰ درصد و تقسیط پنج‌ساله	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	بانک ملی	در دست اقدام
جلسه یکصدوسوم (۱۳۹۹/۹/۲۶)				
۸۱	مستثنا شدن گروه صنعتی خونکا از مفاد آیین‌نامه وصول مالیات غیرجاری و دستورالعمل اجرایی نحوه امهال مطالبات مؤسسات اعتباری و اعطای یک سال تنفس طی چهار سال امهال و تقسیط بدهی به ۴۸ قسط	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	بانک‌های عامل	-
۸۲	الزام بانک ملت نسبت به پرداخت تسهیلات سرمایه در گردش به شرکت کمباج صبا	تأمین مالی	بانک ملت	-
۸۳	الزام بانک صنعت و معدن نسبت به پرداخت تسهیلات سرمایه در گردش به شرکت مجتمع صنایع غذایی شکرشکن مازندران	تأمین مالی	بانک صنعت و معدن	-
۸۴	الزام بانک مرکزی به خارج نمودن شرکت مجتمع صنایع غذایی شکرشکن مازندران از سرفصل بدهکاران غیرجاری	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	بانک مرکزی	-
۸۵	الزام به تعیین تکلیف نمودن وضعیت حساب‌های فی‌مابین با شرکت صنایع چوب و کاغذ مازندران	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	وزارت جهاد کشاورزی	اجرا نشده

۱. طبق توضیح مسئولی در کارخانجات دارویی مذکور: «فاز دامی در حال اقدام است، ولی فاز انسانی آغاز به‌اجرا نشده است».

ردیف	مصوبه / مصوبات	موضوع مصوبه	اقدام کننده	نتیجه (تا تیرماه ۱۴۰۰)
۸۶	الزام بانک تجارت نسبت به پرداخت تسهیلات سرمایه در گردش به شرکت صنایع چوب و کاغذ مازندران	تأمین مالی	بانک تجارت	اجرا شده به طور ناقص ^۱
جلسه یکصد و پنجم (۱۳۹۹/۱۰/۱۷)				
۸۷	اقدام لازم جهت افزایش دوره مشارکت و تقسیط بدهی واحد تولیدی لاستیک بارز کردستان	تعیین تکلیف بدهی های معوق	بانک صنعت و معدن	اجرا نشده
۸۸	مکلف نمودن بانک صنعت و معدن نسبت به خودداری از هرگونه اقدام اجرایی و انتقال نام واحد تولیدی لاستیک بارز کردستان به سرفصل بدهکاران غیر جاری بانک	تعویق یا تعلیق اجرائیه (بانکی)	بانک صنعت و معدن	اجرا شده
۸۹	تعهد شرکت لاستیک بارز کردستان مبنی بر ارسال مدارک و ... اقدامات به عمل آمده در ارتباط با رعایت نسبت مالکانه به بانک صنعت و معدن	انجام اقدامات مقدماتی توسط بنگاه	شرما لاستیک بارز کردستان	اجرا نشده
۹۰	تعهد شرکت زرین بنا پارسیان به استفاده از نرخ تسعیر ارز مناسب در صورت های مالی آتی و افزایش سرمایه به نحوی که نسبت مالکانه حداقل ۲۰ درصد رعایت شود.	انجام اقدامات مقدماتی توسط بنگاه	شرکت زرین بنا پارسیان	در دست اقدام
جلسه یکصد و هفتم (۱۳۹۹/۱۱/۸)				
۹۱	ارائه برنامه زمان بندی برای تأمین مالی، تکمیل و اجرایی شدن طرح شرکت آریاتایر هامون به دبیرخانه ستاد	رفع مشکلات واحدهای تولیدی (به طور کلی)	وزارت صمت	اجرا نشده
۹۲	مکلف کردن وزارت صمت نسبت به تأمین سوخت مورد نیاز شرکت های سیمان خاش، سیمان زابل و سیمان لارستان با همکاری وزارت نفت	تأمین انرژی	وزارت صمت	اجرا نشده
۹۳	در اولویت قرار دادن پرداخت تسهیلات به منظور راه اندازی طرح صنعتی سیمان تبس	تأمین مالی	بانک سپه	-
۹۴	الزام بانک مرکزی نسبت به رفع مشکل ارزی شرکت سیمان تبس که ناشی از مابه التفاوت نرخ ارز و تبدیل نرخ ارز دلار به یورو می باشد.	تأمین ارز	بانک مرکزی	-
۹۵	الزام وزارت نفت نسبت به تأمین سهمیه سوخت واحدهای تولیدی ایزوگام و قیر در استان سیستان و بلوچستان تا زمان اتصال به شبکه گازرسانی	تأمین انرژی	وزارت نفت	-
۹۶	مکلف نمودن بانک صنعت و معدن نسبت به بررسی موضوع افزایش میزان مشارکت و برداشت تسهیلات مورد نیاز جهت تکمیل و راه اندازی طرح شرکت کاشی و شنکار	تأمین مالی	بانک صنعت و معدن	-
۹۷	تعهد شرکت کاشی و شنکار به تصحیح نرخ تسعیر ارز دریافتی از محل صندوق توسعه ملی در صورت های مالی و تأمین ۱۵ درصد مانده تسهیلات ریالی مورد نیاز اجرای طرح	انجام اقدامات مقدماتی توسط بنگاه	شرکت کاشی و شنکار	-
۹۸	الزام بانک توسعه تعاون نسبت به تأمین و پرداخت تسهیلات به طرح تولیدی کاشی هامون دشت کویر در قبال اخذ ضمانتنامه	تأمین مالی	بانک توسعه تعاون	-
۹۹	صدور ضمانتنامه در قبال دریافت اسناد تجاری به میزان ... تومان برای طرح تولیدی کاشی هامون دشت کویر	تأمین مالی	صندوق ضمانت سرمایه گذاری بخش تعاون	-
۱۰۰	پرداخت ۶۰ درصد مبلغ تسهیلات مصوب به عنوان پیش پرداخت به متقاضی (هتل آزادی زاهدان)	تأمین مالی	بانک توسعه و تعاون	-
۱۰۱	دریافت ۷/۵ درصد از اصل و سود تسهیلات و اعطای ۶ ماه تنفس، نسبت به تقسیط ۳۶ ماهه همه بدهی و خروج نام مدیون (هتل آزادی زاهدان) از فهرست بدهکاران غیر جاری بانک	تعیین تکلیف بدهی های معوق	بانک توسعه تعاون	-

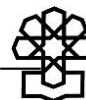
۱. طبق اظهارات یکی از مسئولان واحد تولیدی یاد شده (در مصاحبه): «صرفاً نیمی از تسهیلات مصوب، پرداخت شده است».

ردیف	مصوبه / مصوبات	موضوع مصوبه	اقدام کننده	نتیجه (تا تیرماه ۱۴۰۰)
جلسه یکصد و هفدهم (۱۴۰۰/۳/۱۲)				
۱۰۲	پرداخت مبلغ سود وام گروه صنعتی توفیقی داریان، پس از سررسید اعلامی از سوی بانک‌ها، از محل منابع هدفمندی یارانه‌ها	تأمین مالی	بانک‌های عامل	-
۱۰۳	الزام به پرداخت تسهیلات پیش‌بینی شده به گروه صنعتی توفیقی داریان (مجمع تسمه نقاله شاهین)، بدون در نظر گرفتن بدهی معوق و با دریافت وثایق برخی از طرفین	تأمین مالی	بانک توسعه تعاون بانک سپه	اجرا نشده
۱۰۴	الزام بانک ملی به متوقف نمودن کلیه اقدامات اجرایی و حقوقی علیه مجتمع تسمه نقاله شاهین به مدت ۶ ماه تا زمان اجرای دستور رئیس سازمان برنامه و بودجه مبنی بر پرداخت مبلغ سود پس از سررسید اعلامی از سوی بانک‌ها از محل هدفمندی یارانه‌ها	تعویق یا تعلیق اجرائیه (بانکی)	بانک ملی	اجرا شده به‌طور ناقص ^۱
۱۰۵	مكلف نمودن سازمان تأمین اجتماعی نسبت به تقسیط اصل بدهی مجتمع تسمه نقاله شاهین به مدت ۱۲ ماه	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	سازمان تأمین اجتماعی	اجرا شده
۱۰۶	بانک تجارت در اجرای بند «الف» ماده (۱۹) قانون رفع موانع تولید یا ضمن تقسیط بدهی شرکت آذرکوشک آنا (بهره‌بردار هتل آنا ای ارومیه) در حداکثر زمان ممکن (حداقل چهار سال) و با اعطای تنفس مورد قبول (یک‌ساله)، نسبت به تجدید ارزیابی مجدد وثایق تهرینی و محل اجرای طرح، اقدام نماید و در صورتی که کفاف بدهی و سود آتی ناشی و تقسیط بدهی را می‌نماید، مازاد وثایق را آزاد و یا وثایق جدید (به همان کیفیت وثیقه قبلی) را جایگزین نماید.	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	بانک تجارت	-
۱۰۷	بانک‌های عامل، کلیه عملیات اجرایی را علیه گروه صنعتی آذرفر (شرکت توسعه صنعتی آذرفر، کارخانجات ذوب آهن ارومیه، شرکت تولیدی غرب آساد، شایان مس) تا اتخاذ تصمیم در کمیته بانکی و امور مالی ستاد و حصول نتیجه متوقف کنند.	تعویق یا تعلیق اجرائیه (بانکی)	بانک‌های عامل	-
۱۰۸	مكلف نمودن سازمان تأمین اجتماعی به تقسیط بلندمدت بدهی شرکت مجتمع گردشگری باری در حداکثر زمان ممکن و بخشودگی جرائم در صورت پرداخت به‌موقع اقساط	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	سازمان تأمین اجتماعی	-
۱۰۹	الزام بانک کشاورزی به پرداخت مابقی تسهیلات مصوب شده از محل منابع تودیع شده موجود در بانک کشاورزی (منابع اشتغال روستایی) و با نرخ مصوب و احتساب افزایش متمم ۴۰ درصدی برای مصوبات سال ۱۳۹۷ به شرکت پروژه گردشگری - تفریحی تاره سیلوانا	تأمین مالی	بانک کشاورزی	-

جدول ۴. مصوبات عام ستاد تسهیل و رفع موانع تولید در خصوص بنگاه‌های تولیدی

ردیف	مصوبه / مصوبات	موضوع مصوبه	اقدام کننده
جلسه هشتاد و یکم (۱۳۹۸/۴/۱۱)			
۱	منع نمودن کلیه بانک‌های عامل از انجام هرگونه اقدامات حقوقی و اجرایی علیه واحدهای تولیدی مشمول ماده (۲۰) قانون رفع موانع تولید و جزء «د» بند «۶» قانون بودجه سال ۱۳۸۸	تعویق یا تعلیق اجرائیه (بانکی)	بانک‌های عامل بانک مرکزی
۲	تخصیص وام از محل منابع بانک‌های توسعه تعاون و رفاه کارگران در قالب تسهیلات سرمایه در گردش برای تأمین نقدینگی و حمایت از واحدهای مشکل‌دار شناسایی شده توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	تأمین مالی	بانک توسعه تعاون بانک رفاه کارگران
جلسه هشتاد و سوم (۱۳۹۸/۵/۱)			
۳	ارسال فهرستی از واحدهای تولیدی به سازمان حفاظت محیط زیست یا ادارات کل حفاظت محیط زیست استان‌ها جهت اخذ موافقت و صدور پروانه بهره‌برداری با شرایط ساده‌تر	تسهیل اخذ مجوز	معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور سازمان حفاظت محیط زیست

۱. طبق اظهار یکی از مسئولان شرکت مذکور (در مصاحبه)، فقط بخش اول مصوبه ستاد اجرا شده است.

ردیف	موضوع / مصوبات	موضوع مصوبه	اقدام کننده
جلسه نودم (۱۳۹۸/۷/۳۰)			
۴	مسکوت نمودن عملیات حقوقی و اجرایی توسط بانک صنعت و معدن و اقدام نسبت به خروج واحدهای تولیدی مشمول از سرفصل بدهکاران غیرجاری و رفع کلیه محدودیت‌های بانکی و ارائه خدمات بانکی به آنها تا تعیین تکلیف نهایی موضوع (شمول ماده (۲۰) قانون رفع موانع تولید و آیین‌نامه جدید آن به برخی از تسهیلات‌گیرندگان)	تعویق یا تعلیق اجرائیه (بانکی)	بانک مرکزی بانک‌های عامل
جلسه نودوهفتم (۱۳۹۹/۴/۲۳)			
۵	تا تعیین تکلیف نهایی درخصوص تسهیلات‌گیرندگان از محل جزء «د» بند «۶» قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور، بانک صنعت و معدن نسبت به خارج نمودن کلیه واحدها از سرفصل بدهکاران غیرجاری و رفع محدودیت‌های اعمال شده، اقدام نماید.	تعویق یا تعلیق اجرائیه (بانکی)	بانک صنعت و معدن
جلسه یکصدم (۱۳۹۹/۸/۲۱)			
۶	بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری به‌صورت علی‌الحساب، معادل ریالی مطالبات معوق ارزی واحدهای تولیدی را با نرخ روز گشایش یا پرداخت‌شده به هر طریق دیگر را از بنگاه‌های اقتصادی دریافت و تا تعیین تکلیف نحوه مواجهه با تسهیلات ارزی در مراجع ذی‌صلاح، از هرگونه اقدام اجرایی و حقوقی، علیه واحدهای تولیدی خودداری کنند.	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری
جلسه یکصدویکم (۱۳۹۹/۸/۲۸)			
۷	مکلف کردن وزارتخانه صمت نسبت به فعال‌سازی ۱۰۳۰ معدن غیرفعال در سال ۱۳۹۹	رفع مشکلات واحدهای تولیدی (به‌طور کلی)	وزارت صمت
جلسه یکصدوهشتم (۱۳۹۹/۱۱/۲۹)			
۸	ایجاد هماهنگی لازم توسط وزارت صمت در راستای اجرایی شدن مصوبات ستاد درباره راه‌اندازی مجدد واحدهای صنعتی تعطیل‌مستقر در شهرک‌های نواحی صنعتی	رفع مشکلات واحدهای تولیدی (به‌طور کلی)	صمت
جلسه یکصدونهم (۱۳۹۹/۱۲/۱۳)			
۹	سازمان امور مالیاتی ترتیبی اتخاذ نماید تا واحدهای تولیدی بتوانند با پرداخت یا ترتیب پرداخت قطعی مورد قبول و ارائه یکی از تضامین مندرج در ماده (۵۸) آیین‌نامه اجرایی موضوع ماده (۲۱۸) قانون مالیات‌های مستقیم، اعتراض خود را در مرجع حل اختلاف مطرح کرده و پس از صدور آرای مقتضی، نسبت به تعیین تکلیف بدهی مورد اعتراض اقدام نمایند.	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	سازمان امور مالیاتی
جلسه یکصدویازدهم (۱۳۹۹/۱۲/۲۷)			
۱۰	ارائه لیست مربوط به آخرین وضعیت بدهی‌های ارزی واحدهای تولیدی به شبکه بانکی به دبیرخانه ستاد	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	بانک مرکزی
جلسه یکصدوچهاردهم (۱۴۰۰/۲/۲۲)			
۱۱	کمیته‌های محیط زیست و معادن ستاد، با همکاری تشکلهای بخش خصوصی، نسبت به شناسایی الزاماتی که با رعایت آنها توسط واحدهای تولیدی و معدنی، آنها را از لغو محدودیت‌های محیط زیستی بهره‌مند خواهد ساخت، اقدام و گزارش مربوطه را به دبیرخانه ارسال کنند.	تسهیل اخذ مجوز	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
جلسه یکصدوپانزدهم (۱۴۰۰/۲/۲۹)			
۱۲	طرح مسائل مرتبط با رشته فعالیت‌های تولیدی از طریق انجمن‌ها و تشکلهای	رفع مشکلات واحدهای تولیدی (به‌طور کلی)	اتاق ایران
جلسه یکصدوشانزدهم (۱۴۰۰/۳/۵)			
۱۳	الزام وزارت امور اقتصادی و دارایی نسبت به مهیا کردن امکان ثبت اطلاعات واحدهای تملک شده در سامانه جامع املاک بانک‌ها (سمبا) برای بانک‌های خصوصی، علاوه بر بانک‌های دولتی	بهبود سامانه‌های اطلاعاتی	وزارت امور اقتصادی و دارایی

ردیف	موضوع / مصوبات	موضوع مصوبه	اقدام کننده
جلسه یکصد و هجدهم (۱۴۰۰/۳/۲۶)			
۱۴	مکلف کردن وزارت نیرو نسبت به بررسی و اتخاذ تمهیدات لازم در خصوص برآورد میزان برق و آب مورد نیاز شهرک‌ها و نواحی صنعتی و اعتبار مورد نیاز	تأمین انرژی	وزارت نیرو
جلسه یکصد و بیستم (۱۴۰۰/۴/۹)			
۱۵	مکلف نمودن گمرک نسبت به اجرای تفاهات و صورتجلسات مرتبط با تبادل اطلاعات بین سامانه گمرک و سامانه جامع تجارت	بهبود سامانه‌های اطلاعاتی	گمرک

در جدول ۵، تعداد و درصد مصوبات ۱۹ گانه ستاد تسهیل در مورد مصوبات عام و خاص مربوط به بنگاه‌های تولیدی درج شده است.

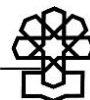
جدول ۵. دسته‌بندی موضوعی و آماری مصوبات ستاد تسهیل

و رفع موانع تولید مربوط به بنگاه‌های تولیدی

ردیف	موضوع	تعداد	درصد
۱	تأمین مالی	۳۱	۲۵
۲	تعیین تکلیف بدهی‌های معوق	۳۰	۲۴
۳	تعویق یا تعلیق اجرائیه (بانکی - مالیاتی - ثبتی)	۱۸	۱۵
۴	انجام اقدامات مقدماتی توسط بنگاه	۸	۶
۵	تأمین انرژی	۴	۳
۶	تأمین ارز	۴	۳
۷	تأمین مواد اولیه	۴	۳
۸	رفع مشکلات واحدهای تولیدی (به‌طور کلی)	۴	۳
۹	رفع موانع گمرکی	۴	۳
۱۰	تمهیداتی برای واگذاری	۳	۲
۱۱	تسهیل فروش	۳	۲
۱۲	تسهیل اخذ مجوز	۲	۲
۱۳	الزام به پرداخت مطالبات	۲	۲
۱۴	بهبود سامانه‌های اطلاعاتی	۲	۲
۱۵	بخشش جرائم مالیاتی	۱	۱
۱۶	تخفیف در اخذ عوارض	۱	۱
۱۷	قیمتگذاری	۱	۱
۱۸	ممنوعیت واردات	۱	۱
۱۹	مهلت مالیاتی	۱	۱
مجموع		۱۲۴	۱۰۰

توضیح: اعداد ستون درصد، گرد شده‌اند.

چنانکه در جدول ۵ قابل مشاهده است، ۲۵ درصد از مصوبات ستاد تسهیل در خصوص بنگاه‌های تولیدی، به موضوع تأمین مالی اختصاص داشته است. به عبارت دقیق‌تر، ستاد در موارد متعددی، برخی از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری را به پرداخت تسهیلات - و در موارد بسیاری با قید رقم مشخص - ملزم کرده است. رتبه دوم مصوبات ناظر بر بنگاه‌های تولیدی ستاد، به موضوع «تعیین تکلیف بدهی‌های معوق» اختصاص دارد که

۲۱ مورد از ۳۰ مورد مصوبه در این موضوع، در قالب الزام بانکها به تقسیط بدهی تسهیلات معوق شده، اختصاص دارد. درباره «تعویق یا تعلیق اجرائیه»، نکته قابل توجه این است که بیشترین تعداد مصوبات، به متوقف کردن عملیات حقوقی و رفع محدودیت توسط بانکها بازمی‌گردد. به‌طوری که از مجموع ۱۸ مورد مصوبات ستاد راجع به تعویق یا تعلیق اجرائیه، ۱۵ مورد مربوط به امور بانکی، دو مورد مربوط به امور مالیاتی و یک مورد مربوط به امور ثبتی بوده است. پیش‌تر توضیح داده شد که گزارشی از کیفیت و کمیت اجرای مصوبات ستاد منتشر نشده یا در دسترس نیست. تنها شیوه در دسترس، اطلاع از نحوه اجرای مصوبات ستاد از طریق مصاحبه تلفنی با صاحبان یا دست‌اندرکاران بنگاه‌های موضوع مصوبات بود. از بین ۶۰ شرکت یا بنگاهی که مشکلات آنها در ستاد طرح شده و منتج به مصوباتی شده بود، امکان ارتباط تلفنی و دریافت اطلاعات از ۳۸ شرکت یا بنگاه میسر نشد. ۸۱ مورد از ۱۲۴ مورد مصوبه ۴۰ نشست برگزار شده از ابتدای سال ۱۳۹۸ تا پایان تیرماه ۱۴۰۰ در ستاد، مربوط به شرکت‌هایی بوده که یا شماره تماس آنها یافت نشده یا به‌رغم تماس‌های مکرر، پاسخی از آنها دریافت نشده است. بدین ترتیب، آنچه در جدول ۶ آمده، کیفیت و کمیت اجرای مصوبات ستاد درخصوص ۲۲ شرکت یا بنگاه (۴۶ مورد تکلیف مصوب در ۴۰ نشست ستاد) است.

جدول ۶. کیفیت و کمیت اجرای مصوبات ستاد تسهیل و رفع موانع تولید

درصد	تعداد	کیفیت اجرای مصوبه
۲۴	۱۱	اجرا شده
۲۴	۱۱	در دست اقدام
۶	۳	اجرا شده به‌طور ناقص
۴۶	۲۱	اجرا نشده
۱۰۰	۴۶	مجموع

از جدول ۶ چنین برمی‌آید که حدود نیمی از مصوبات ستاد درخصوص شرکت‌ها و بنگاه‌های پاسخ‌دهنده اجرا نشده و فقط یک‌پنجم از مصوبات بررسی شده، به‌طور کامل اجرا شده است.

۲-۲. مصوبات مربوط به قوانین و مقررات

دسته دوم مصوبات ستاد، ناظر بر قوانین و مقررات تسهیل‌کننده یا مانع کسب‌وکار است. چنین مصوباتی را می‌توان به‌ترتیب زیر دسته‌بندی کرد:

۱. اصلاح مقررات^۱

۲. الزام به اصلاح مقررات

۳. الزام به تدوین پیش‌نویس اصلاح قانون

۴. الزام به تصویب مقررات

۵. پیشنهاد اصلاح قانون

۱. در این نوشتار، منظور از مقررات (به‌عنوان معادل Regulation)، هرگونه مصوبه الزام‌آور و لازم‌الاجرا، غیر از «قانون» (Law/ Statute) مصوب مجلس شورای اسلامی است که توسط هر نهاد مقرراتگذار به تصویب رسیده باشد.

۶. پیگیری اجرای قانون

۷. پیگیری اجرای مقررات

۸. پیگیری اصلاح مقررات

۹. پیگیری تدوین مقررات

۱۰. پیگیری تصویب مقررات

۱۱. پیشنهاد مقررات

۱۲. پیشنهاد مستثنا کردن بنگاه‌ها از اعمال برخی قوانین

۱۳. تصویب مقررات

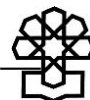
۱۴. شناسایی قوانین و مقررات مخل

در جدول ۷، مصوبات مربوط به قوانین و مقررات در ستاد، دسته‌بندی شده و با قید نهاد و دستگاه اقدام‌کننده، درج شده است.

جدول ۷. مصوبات ستاد تسهیل و رفع موانع تولید راجع به قوانین و مقررات

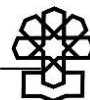
ردیف	مصوبه / مصوبات	موضوع مصوبه	نوع مصوبه	اقدام‌کننده
جلسه هفتادویکم (۱۳۹۸/۱/۲۶)				
۱	پیشنهاد افزایش مدت زمان تعیین‌شده در ماده (۱۶۷) قانون مالیات‌های مستقیم تا پایان سال ۱۳۹۹، از حداکثر ۳۶ ماه به ۶۰ ماه	مالیاتی	پیشنهاد اصلاح قانون	شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا ^۱
۲	اجازه به ستاد تسهیل و کارگروه‌های استانی آن بر مستثنا کردن بنگاه‌ها از اعمال ماده (۵) مکرر قانون اصلاح چک در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹	بانکی	پیشنهاد مستثنا کردن بنگاه‌ها از اعمال برخی قوانین	شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا
۳	مستثنا کردن واحدهای مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی از برخی مفاد ماده (۱۱) قانون هوای پاک در هنگام اخذ جواز تأسیس، توسعه، تغییر خط، بازسازی و نوسازی و ضرورت التزام به مفاد مذکور، صرفاً در هنگام اخذ پروانه بهره‌برداری	محیط زیستی	پیشنهاد مستثنا کردن بنگاه‌ها از اعمال برخی قوانین	شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا
۴	معافیت کلیه بنگاه‌های تولیدی مشمول یا غیرمشمول ماده (۱۴۱) قانون تجارت تا پایان سال ۱۳۹۹ برای یک‌بار از مالیات تجدید ارزیابی به‌منظور بهره‌مندی از مزایای ارزیابی مجدد دارایی‌های بنگاه‌های تولیدی، به‌خصوص دریافت تسهیلات بانکی	مالیاتی	پیشنهاد مستثنا کردن بنگاه‌ها از اعمال برخی قوانین	شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا
۵	اجازه به ستاد تسهیل یا کارگروه‌های استانی برای تعویق یا تعلیق اجرائیه‌ها که به درخواست بانک‌ها، سازمان‌های امور مالیاتی، تأمین اجتماعی و دستگاه‌های خدمات‌رسان و... علیه بنگاه‌ها صادر شده است تا پایان سال ۱۳۹۹	فرابخشی	پیشنهاد مقررات	شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا
جلسه هفتادوچهارم (۱۳۹۸/۲/۹)				
۶	مكلف نمودن استانداران نسبت به ارائه فهرست پیشنهادی خبرگان مورد وثوق بانکی و اقتصادی استان به رئیس بانک مرکزی	بانکی	پیگیری اجرای قانون	استانداران

۱. در متن مصوبه تصریح شده است: «... مقرر گردید با عنایت به شرایط اقتصادی کشور و ضرورت حمایت از تولید، مصوبات زیر برای اتخاذ تصمیم در جلسه سران قوا به معاونت اقتصادی رئیس‌جمهور منعکس گردد».

ردیف	مصوبه / مصوبات	موضوع مصوبه	نوع مصوبه	اقدام کننده
جلسه هفتادوپنجم (۱۳۹۸/۲/۱۴)				
۷	تهیه پیش نویس مصوبه برای تمدید بخشنامه هیئت وزیران درخصوص بخشودگی برخی از جرائم کارفرمایان به سازمان تأمین اجتماعی	تأمین اجتماعی	پیشنهاد مقررات	هیئت وزیران
جلسه هفتادوششم (۱۳۹۸/۲/۱۶)				
۸	تهیه پیش نویس مصوبه برای تصویب در هیئت امنای صندوق توسعه ملی درخصوص امهال تسهیلات و اعطای تنفس از زمان معوق شدن اقساط تا پایان سال ۱۳۹۸ برای برخی از بنگاه‌ها	بانکی	پیشنهاد مقررات	هیئت امنای صندوق توسعه ملی
جلسه هشتادم (۱۳۹۸/۴/۴)				
۹	مکلف شدن ادارات کل تأمین اجتماعی استان‌ها به اقدام نسبت به تقسیم بدهی و بخشش جرائم با اخذ چک یا سفته در صورت اعلام کارفرمایان مبنی بر عدم امکان ارائه وثیقه ملکی یا ضمانتنامه بانکی اقدام نمایند.	تأمین اجتماعی	تصویب مقررات	ادارات کل تأمین اجتماعی استان‌ها
جلسه هشتادوهشتم (۱۳۹۸/۶/۲۶)				
۱۰	مکلف نمودن بانک مرکزی با همکاری سازمان امور مالیاتی به لغو لزوم ارائه مفصاحساب مالیاتی در هنگام تمدید ضمانتنامه	مالیاتی	الزام به اصلاح مقررات	بانک مرکزی سازمان امور مالیاتی
جلسه نودیکم (۱۳۹۸/۹/۵)				
۱۱	تکلیف بانک مرکزی به اصلاح مقررات به نحوی که «در صورتی که محل اجرای طرح، جزء وثایق رهنی بانک باشد، اولویت در اقدامات اجرایی توسط بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری، محل اجرای طرح خواهد بود».	بانکی	الزام به اصلاح مقررات	بانک مرکزی بانک‌های عامل
۱۲	...بانک‌ها و... در صورت کفاف ارزش وثایق، جهت وصول مطالبات خود نباید نسبت به عدم ارائه تسهیلات، تعهدات و خدمات بانکی، انسداد حساب‌ها یا استنکاف از ارائه دسته چک به تولیدکنندگان و مدیران واحدهای تولیدی مزبور و یا جلب یا ممنوع‌الخروجی مدیران واحدهای مذکور اقدام نمایند.	مالیاتی	اصلاح مقررات	بانک مرکزی بانک‌های عامل
۱۳	...بانک‌ها ... در مورد تسهیلاتی که وثایق ترهین آنها، کفاف پرداخت بدهی بانکی را دارد، حق مراجعه مستقیم به ضامنین و اقدامات تأمین علیه ضامن را ندارند و ملزم هستند طلب خود را ابتدا از محل وثیقه ترهینی تسهیلات تسویه نمایند.	بانکی	اصلاح مقررات	بانک مرکزی بانک‌های عامل
جلسه نودودوم (۱۳۹۸/۹/۲۶)				
۱۴	اجرای تبصره بند «الف» ماده (۱۲) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه کشور و بند «و» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ توسط سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور اقتصادی و دارایی	تأمین اجتماعی	پیگیری اجرای قانون	سازمان برنامه و بودجه وزارت امور اقتصادی و دارایی
جلسه نودوپنجم (۱۳۹۹/۳/۲۶)				
۱۵	نرخ مالیات بر عملکرد شرکت‌ها در سال‌های ۱۳۹۷، ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ مشروط به تثبیت یا افزایش اشتغال در سال ۱۳۹۹، از ۲۵ درصد به ۲۰ درصد کاهش یابد.	مالیاتی	پیشنهاد مقررات	شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا
۱۶	مدت زمان تقسیط در ماده (۱۶۷) قانون مالیات‌های مستقیم صرفاً برای واحدهای تولیدی غیردولتی مشروط به تثبیت یا افزایش نیروی کار در سال ۱۳۹۹، به مدت ۳ تا ۵ سال از تاریخ مصوبه تمدید و در صورت پرداخت به‌موقع کلیه اقساط بدهی مالیاتی در مواعید مقرر، ۱۰۰ درصد جرائم متعلقه موضوع مواد (۱۹۰) و (۱۹۹) قانون مالیات‌های مستقیم بخشوده می‌گردد.	مالیاتی	پیشنهاد مقررات	شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا
جلسه نودوششم (۱۳۹۹/۴/۹)				
۱۷	متن پیشنهادی: سازمان تأمین اجتماعی و ادارات کل استانی آن باید به استناد ماده (۴۶) قانون تأمین اجتماعی در مرحله صدور اجرائیه در صورت تعیین تکلیف بدهی (حداکثر در تقسیط ۶۰ ماهه) توسط کارفرمایان، با دریافت سفته یا چک به‌عنوان تضمین بازپرداخت بدهی، نسبت به رفع محدودیت‌های صورت گرفته، اقدام کنند.	تأمین اجتماعی	پیشنهاد مقررات	سازمان تأمین اجتماعی

ردیف	مصوبه / مصوبات	موضوع مصوبه	نوع مصوبه	اقدام کننده
جلسه نود و هشتم (۱۳۹۹/۷/۲۲)				
۱۸	بررسی ماده (۳۷) قانون تأمین اجتماعی توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و ابلاغ یک بخشنامه با هدف ایجاد وحدت رویه	تأمین اجتماعی	الزام به تصویب مقررات	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
۱۹	مكلف کردن وزارت امور اقتصادی و دارایی نسبت به پیگیری روند تصویب دستورالعمل نحوه واگذاری اموال مازاد مؤسسات اعتباری	بانکی	پیگیری تصویب مقررات	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۲۰	شناسایی قوانین و مقررات محل در روند فعالیت مطلوب و قابل انتظار معادن و صنایع معدنی کشور و ارائه جمع‌بندی به‌همراه راهکارهای اجرای لازم و پیشنهادات مؤثر کارشناسی به دبیرخانه ستاد توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت، ظرف مدت دو هفته	فرابخشی	شناسایی قوانین و مقررات محل	وزارت صمت
۲۱	اصلاح ماده (۳) دستورالعمل اجرایی ماده (۵۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور برای انطباق با قانون	فرابخشی	الزام به اصلاح مقررات	سازمان برنامه و بودجه وزارت صمت
۲۲	ارائه پیشنهادهایی به دبیرخانه ستاد برای اجرایی شدن ماده (۵۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور		پیگیری اجرای قانون	وزارت صمت
۲۳	شناسایی و احصای قوانین و مقررات محل فعالیت در شهرک‌های صنعتی و جمع‌بندی نتایج حاصله، به‌همراه راهکارهای مناسب و پیشنهادهای کارشناسی مؤثر به دبیرخانه ستاد، ظرف دو هفته	فرابخشی	شناسایی قوانین و مقررات محل	وزارت صمت
۲۴	پیگیری اجرای تکلیف قانونی مصرح در ماده (۶۱) قانون رفع موانع تولید مبنی بر الزام قانونی سازمان حفاظت محیط زیست کشور به حل و فصل مشکلات واحدهای تولیدی، به‌ویژه مشکلات حوزه محیط زیست	محیط زیستی	پیگیری اجرای قانون	سازمان حفاظت محیط زیست
۲۵	پیگیری و اجرای تکلیف قانون مصرح در ماده (۶۱) قانون رفع موانع تولید مبنی بر الزام قانونی وزارتخانه جهاد کشاورزی به حل و فصل مشکلات واحدهای تولیدی، به‌ویژه مشکلات حوزه منابع طبیعی	منابع طبیعی	پیگیری اجرای قانون	وزارت جهاد کشاورزی
جلسه نود و نهم (۱۳۹۹/۸/۶)				
۲۶	پیگیری اجرای تبصره «۳» ماده (۲۰) قانون رفع موانع تولید؛ ماده (۴۶) قانون رفع موانع تولید؛ و بند «ت» ماده (۴۶) قانون برنامه ششم توسعه	فرابخشی	پیگیری اجرای قانون	وزارت امور اقتصادی و دارایی بانک مرکزی
جلسه یکصد و یکم (۱۳۹۹/۸/۲۱)				
۲۷	ارائه پیشنهاد ابقای ماده (۴۶) قانون برنامه ششم توسعه در قانون برنامه هفتم و اصلاح ماده (۴۶) قانون رفع موانع تولید، متناسب با ماده (۴۶) قانون برنامه	فرابخشی	الزام به تدوین پیش‌نویس اصلاح قانون	معاونت حقوقی ریاست جمهوری
جلسه یکصد و یکم (۱۳۹۹/۸/۲۸)				
۲۸	الزام سازمان امور مالیاتی کشور به تدوین بخشنامه (ظرف ۱۰ روز) در خصوص امکان طرح اعتراض واحدهای تولیدی نسبت به مالیات قطعی شده خود و ارائه آسان‌ترین تضمین ممکن توسط واحدهای تولیدی	مالیاتی	الزام به تصویب مقررات	سازمان امور مالیاتی
جلسه یکصد و دوم (۱۳۹۹/۹/۱۹)				
۲۹	متن پیشنهادی: کلیه تسهیلات‌گیرندگان از محل منابع وجوه اداره‌شده و... می‌توانند تا پایان سال ۱۴۰۰ نسبت به تسویه اصل و سود اولیه (تا سررسید) اقدام نمایند.	بانکی	پیشنهاد مقررات	بانک مرکزی بانک‌های عامل
جلسه یکصد و چهارم (۱۳۹۹/۱۰/۱۰)				
۳۰	الزام به تصویب بخشنامه در اجرای دستورالعمل نحوه واگذاری اموال مازاد مؤسسات اعتباری، جهت واگذاری و تعیین تکلیف واحدهای راکد و غیرفعال و افزایش ظرفیت واحدهای نیمه‌فعال تحت تملک شبکه بانکی	بانکی	الزام به تصویب مقررات	وزارت امور اقتصادی و دارایی بانک مرکزی

ردیف	موضوع / مصوبه	نوع مصوبه	اقدام کننده
۳۱	الزام به تصویب بخشنامه به منظور رفع موانع ناشی از برداشت‌های متناوب در اجرای ماده (۳۷) قانون تأمین اجتماعی، و تسهیل فرایند واگذاری واحدهای تملک شده به متقاضیان	تأمین اجتماعی	الزام به تصویب مقررات وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
۳۲	الزام به تصویب بخشنامه مربوط به اختیارات قابل تفویض به شورای معادن استان‌ها در جلسه شورای عالی معادن	معادن	الزام به تصویب مقررات وزارت صمت
جلسه یکصد و ششم (۱۳۹۹/۱۱/۱)			
۳۳	اصلاح پیش‌نویس دستورالعمل جلوگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی تملیکی مؤسسات اعتباری و ارائه به شورای پول و اعتبار جهت تصویب	بانکی	الزام به اصلاح مقررات بانک مرکزی
۳۴	ارائه گزارش بانک مرکزی در خصوص آخرین وضعیت پیش‌نویس لایحه و تأیید بانکی به دبیرخانه ستاد	بانکی	پیگیری تدوین مقررات بانک مرکزی
۳۵	احصا و جمع‌بندی روند اجرای ماده (۱۹) قانون رفع موانع تولید توسط بانک‌های عامل و ارائه نتیجه به دبیرخانه منضم به مستندات متقن مربوطه	بانکی	پیگیری اجرای قانون اتفاق بازرگانی، خانه صنعت، معادن و تجارت
جلسه یکصد و نهم (۱۳۹۹/۱۲/۲۰)			
۳۶	مکلف کردن بانک مرکزی به ارائه گزارشی از وضعیت اجرای دستورالعمل نحوه رسیدگی به شکایات مشتریان مؤسسات اعتباری (ابلاغی مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۵)	بانکی	پیگیری اجرای مقررات بانک مرکزی
جلسه یکصد و دوازدهم (۱۴۰۰/۱/۱۱)			
۳۷	شناسایی، احصا و گردآوری لیست دقیق قوانین و مقررات مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی و... توسط کلیه دستگاه‌های اجرایی	فرابخشی	شناسایی قوانین و مقررات مخل کلیه دستگاه‌های اجرایی
۳۸	انجام اقدامات لازم در راستای حذف و اصلاح قوانین و مقررات مخل	فرابخشی	شناسایی قوانین و مقررات مخل کلیه دستگاه‌های اجرایی
۳۹	انجام اقدامات لازم برای اجرایی نمودن قوانین و مقرراتی که جنبه تشویقی و حمایت از تولید و اشتغال دارند.	فرابخشی	پیگیری اجرای قانون کلیه دستگاه‌های اجرایی
۴۰	تهیه و ارائه پیشنهادهای لازم در راستای حذف، اصلاح و تنقیح تصویب‌نامه‌های مزاحم و مانع تولید و اشتغال هیئت وزیران	فرابخشی	شناسایی قوانین و مقررات مخل کلیه دستگاه‌های اجرایی
۴۱	تهیه و ارائه لیست قوانین و مقررات مزاحم و مانع تولید و... توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران	فرابخشی	شناسایی قوانین و مقررات مخل اتفاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
جلسه یکصد و سیزدهم (۱۴۰۰/۲/۱۵)			
۴۲	مکلف کردن اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران نسبت به ارزیابی عملکرد و کارکردهای تسهیل و رفع موانع تولید در استان‌ها و دستگاه‌های اجرایی به‌طور جداگانه و ارسال گزارش به دبیرخانه ستاد	فرابخشی	پیگیری اجرای قانون اتفاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
جلسه یکصد و شانزدهم (۱۴۰۰/۳/۵)			
۴۳	مکلف نمودن بانک مرکزی نسبت به ابلاغ اصلاحیه دستورالعمل نحوه واگذاری اموال مازاد مؤسسات اعتباری ظرف مدت یک هفته	بانکی	پیگیری اصلاح مقررات بانک مرکزی
جلسه یکصد و نوزدهم (۱۴۰۰/۴/۱)			
۴۴	از آنجا که اقدامات دستگاه‌های عضو و مرتبط با ستاد، با مصوبات ابلاغی تطابق نداشته و عملاً اقدام مؤثری از سوی متولیان امر برای اجرای مصوبات ستاد صورت نگرفته و گزارش دستگاه‌های مرتبط، شامل محورهای ابلاغی نبوده است، لذا مکاتبات و گزارش‌ها به مراجع قضایی و نظارتی منعکس می‌گردد.	فرابخشی	پیگیری اجرای مقررات کلیه دستگاه‌های اجرایی

در جدول ۸، دسته‌بندی موضوع مصوبات و تعداد مصوبات ناظر بر هر موضوع، قید شده است.

**جدول ۸. دسته‌بندی موضوعی مصوبات ستاد تسهیل
و رفع موانع تولید ناظر بر قوانین و مقررات**

ردیف	موضوع مصوبه	تعداد	درصد
۱	بانکی	۱۳	۳۰
۲	فرابخشی	۱۳	۳۰
۳	تأمین اجتماعی	۷	۱۶
۴	مالیاتی	۷	۱۶
۵	محیط زیستی	۲	۴
۶	معدن	۱	۲
۷	منابع طبیعی	۱	۲
	مجموع	۴۴	۱۰۰

توضیح: اعداد ستون درصد، گرد شده‌اند.

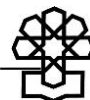
دسته‌بندی انواع مصوبات ستاد، ناظر بر قوانین و مقررات در جدول ۹ آمده است.

**جدول ۹. دسته‌بندی انواع مصوبات ستاد تسهیل
و رفع موانع تولید ناظر بر قوانین و مقررات**

ردیف	نوع مصوبه	تعداد	درصد
۱	پیگیری اجرای قانون	۹	۲۱
۲	پیشنهاد مقررات	۷	۱۶
۳	شناسایی قوانین و مقررات مخل کسب و کار	۶	۱۴
۴	الزام به تصویب مقررات	۵	۱۱
۵	اصلاح مقررات	۳	۷
۶	پیشنهاد مستثنا کردن بنگاه‌ها از اعمال برخی قوانین	۳	۷
۷	الزام به اصلاح مقررات	۳	۷
۸	پیگیری اجرای مقررات	۲	۵
۹	پیشنهاد اصلاح قانون	۱	۲
۱۰	الزام به تدوین پیش‌نویس اصلاح قانون	۱	۲
۱۱	پیگیری اصلاح مقررات	۱	۲
۱۲	پیگیری تدوین مقررات	۱	۲
۱۳	پیگیری تصویب مقررات	۱	۲
۱۴	تصویب مقررات	۱	۲
	مجموع	۴۴	۱۰۰

توضیح: اعداد ستون درصد، گرد شده‌اند.

نکته نخست درباره جداول ۸ و ۹ اینکه حدود یک‌پنجم از مصوبات ستاد تسهیل درباره قوانین و مقررات، به «پیگیری اجرای قانون» اختصاص داشته است.

نکته دوم، راجع به نسبت میان قوانین و مقررات در مصوبات ستاد است. سوای ۶ مصوبه که به طور مشترک ناظر بر قوانین و مقررات است (شناسایی قوانین و مقررات مخل کسب و کار)، ۲۴ مصوبه ستاد مربوط به مقررات و ۱۴ مصوبه ناظر بر قوانین است. از آنجا که فعالان اقتصادی در انجام کسب و کار بیش از قوانین، با مقرراتی به ویژه راجع به امور مالیاتی و تأمین اجتماعی سروکار دارند، موارد در دستور کار ستاد نیز بیشتر از جنس مقررات بوده است.

سوم اینکه موضوع ۱۴ درصد از این مصوبات، مربوط به شناسایی قوانین و مقررات مخل کسب و کار، تولید و سرمایه گذاری بوده است. برای مثال، جلسه یکصد و دوازدهم ستاد تسهیل و رفع موانع تولید (مورخ ۱۴۰۰/۱/۱۱)، گزارشی توسط دبیرخانه ستاد با موضوع «موانع بخش تولید شناسایی شده و پیشنهادات اجرایی برای عملیاتی شدن شعار سال ۱۴۰۰ و اولویت بندی موضوعات بخش تولید برای پشتیبانی و مانع زدایی با پیشنهاد اعضای ستاد» ارائه شد. در بند «۴» مصوبه این جلسه مقرر شد: «اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (به عنوان دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی)، با همکاری تشکلهای بخش خصوصی عضو و مرتبط با ستاد از جمله اتاق اصناف ایران، اتاق تعاون ایران، خانه صنعت، معدن و تجارت ایران، نسبت به تهیه و ارائه لیست قوانین، مقررات، تصویب نامه ها، دستورالعمل ها و بخشنامه های مزاحم و مانع تولید، اشتغال، توسعه، تجارت و سرمایه گذاری و همچنین ارائه محورهای حمایتی و مشوق های مؤثر در راستای تحقق شعار سال و جهش تولید، اقدام و محورهای مرتبط و پیشنهادی را حداکثر تا پایان فروردین ماه سال جاری [۱۴۰۰]، به دبیرخانه ستاد ارسال نمایند».

آنچه به تصویب ستاد رسیده است، به نوعی تکرار حکم مندرج در بند «ب» ماده (۱۲) «قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور» است که اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران را موظف کرده با همکاری و حضور اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران و شورای اصناف کشور، «نسبت به شناسایی قوانین، مقررات و بخشنامه های مخل تولید و سرمایه گذاری در ایران اقدام نماید و با نظرخواهی مستمر از تشکلهای تولیدی و صادراتی سراسر کشور و بررسی و پردازش مشکلات و خواسته های آنها به طور مستمر گزارش ها و پیشنهادهایی را تهیه و به کمیته ای متشکل از دو نفر از هر قوه به انتخاب رئیس آن قوه ارائه دهد». درواقع، ستاد تسهیل به حوزه ای وارد شده که طبق قانون به طور صریح، به اتاق ایران و دیگر نهادهای نمایندگی کننده بخش خصوصی واگذار شده است.

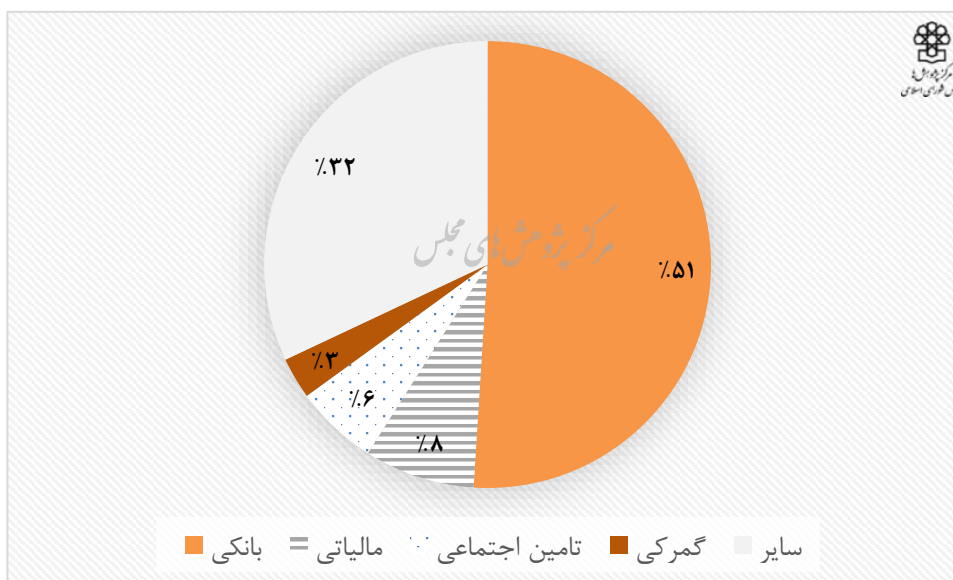
با این همه، نکته قابل توجه این است که دستور کار «شناسایی، احصا و گردآوری لیست دقیق قوانین و مقررات» توسط دستگاه ها و ارائه آنها به ستاد برای پیگیری و تصمیم گیری، به رغم پیگیری های بسیار در دبیرخانه ستاد، موفق نبوده است. چنانکه در مصوبه جلسه یکصد و نوزدهم ستاد آمده است: «نتایج حاصل از بررسی های کارشناسی درخصوص مکاتبات دریافتی و همچنین گزارش های ارائه شده توسط برخی دستگاه های عضو و مرتبط با ستاد، با مصوبات ابلاغی تطابق نداشته و عملاً اقدام مؤثری از سوی متولیان امر برای اجرای مصوبات ستاد... صورت نگرفته [است]».

جمع بندی و نتیجه گیری

در این گزارش، عملکرد ستاد تسهیل و رفع موانع تولید از سال ۱۳۹۸ تا تیرماه ۱۴۰۰ براساس مستندات موجود مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته است. در مجموع ۴۰ مصوبه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید و ۱۶۸ مورد تکلیف بررسی شده در گزارش حاضر، اعم از مصوبات مربوط به بنگاه های خاص (۱۰۹ مورد)، مصوبات عام بنگاه های تولیدی (۱۵ مورد) و

مصوبات مربوط به قوانین و مقررات (۴۴ مورد) مهم‌ترین موضوعات مورد توجه ستاد به ترتیب مسائل بانکی (۵۱ درصد)، مشکلات مالیاتی (۸ درصد)، مشکلات تأمین اجتماعی (۶ درصد) و مسائل گمرکی (۳ درصد) بوده است. سایر موضوعات نیز به شرحی که در گزارش اشاره شده، به صورت پراکنده و موردی توسط ستاد تسهیل بررسی شده‌اند.

نمودار ۱. تفکیک موضوعی مصوبات ستاد تسهیل و رفع موانع تولید (۱۳۹۸-۱۴۰۰)

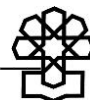

براساس مطالعه انجام‌شده، برخی آسیب‌های عملکرد ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، به شرح زیر است:

اول - سازوکار در دستورکار قرار گرفتن واحدهای تولیدی مشکل‌دار در این ستاد، مبهم و غیرشفاف است. این مسئله از آنجا بسیار مهم و کلیدی است که مصوبات ستاد - حتی با ملاحظه اجرا نشدن بسیاری از آنها - امتیازات قابل توجهی را برای بنگاه‌هایی که موفق به طرح مشکلات خود در ستاد می‌شوند، به دنبال داشته است. از این حیث، شفافیت و رعایت انصاف و عدالت در اعطای چنین امتیازاتی، امری به شدت ضروری و حیاتی است. در این پژوهش، اطلاعات کافی برای پاسخ به سازوکار در دستورکار قرار گرفتن مشکلات واحدهای تولیدی و معیارهای مربوط، در دسترس نیست.

دوم - یکی از مهم‌ترین محورهای مصوبات ستاد به‌ویژه در حوزه بانکی و مالیاتی، ایجاد استثنا از قوانین و مقررات دائمی است. موضوع قابل توجه اینکه علی‌القاعده قانونگذار یا مقرراتگذار از وضع آنها به دنبال هدفی بوده که ایجاد استثنا از آنها، کشور را از این اهداف دور می‌کند و در کل، منجر به هزینه‌هایی خواهد شد. برای مثال، امهال تسهیلات در نظام بانکی منوط به شرایطی است و در صورت عدم رعایت آن شرایط، این امهال احتمالاً نتیجه‌ای جز افزایش بدهی و عدم توان پرداخت مجدد آن در آینده نخواهد داشت. نتیجه پیش‌گفته، یکی از مهم‌ترین علل افزایش مطالبات غیرجاری در نظام بانکی است و در نهایت، منجر به تورم برای همه آحاد جامعه خواهد شد. سؤال این است که جبران هزینه‌های مصوبات ستاد تسهیل به نظام بانکی و... و نیز به اقتصاد کلان و آحاد مردم و فعالان اقتصادی به چه نحو خواهد بود؟

سوم - مصوبات ستاد درخصوص قوانین و مقررات نیز بر سیاق گفته شده، از حیث اثربخشی و کیفیت مصوبات، قابل نقد و ارزیابی است. نکاتی در این خصوص قابل توجه است:

(الف) یکی از وظایفی که ستاد تسهیل و رفع موانع تولید می‌تواند از عهده آن برآید، هماهنگی برای شناسایی قوانین و مقررات محل تولید، سرمایه‌گذاری و کسب‌وکار است.^۱ این وظیفه، به‌صراحت در قانون ذکر نشده، اما از ابتدای ماده (۶۱) الحاقی قابل برداشت است؛ به این شرح که هدف اصلی از تأسیس این ستاد، «بررسی و اتخاذ تصمیم درخصوص حل‌وفصل مشکلات واحدهای تولیدی و ... همچنین رفع مشکلات مرتبط با محیط زیست، منابع طبیعی و معادن و رفع موانع صادراتی»، بوده است. طبعاً بسیاری از مشکلات واحدهای تولیدی، به‌نحوی به قوانین و مقررات بازمی‌گردد. علاوه بر این، در بند «۱» ماده (۳) «آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۱) الحاقی...»، یکی از وظایف و اختیارات ستاد، چنین مقرر شده است: «ارائه پیشنهاد اصلاح قوانین، مقررات و ضوابط و رویه‌های مرتبط با تولید و خدمات در زمینه‌های تسهیل امور سرمایه‌گذاری، صادرات، واردات، امور گمرکی، بانکی، مالیاتی، بیمه‌ای، محیط زیستی، منابع طبیعی و سایر امور مرتبط با بخش تولید به مراجع ذی‌صلاح».

از آنجا که شناسایی قوانین و مقررات محل تولید، سرمایه‌گذاری و کسب‌وکار، کماکان در وزارت صنعت، معدن و تجارت و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی همچنان انجام نشده است، به‌نظر می‌رسد ستاد با ترکیب فعلی، نهادی است که امکان مشارکت مؤثر و فعالانه در این کارویژه را خواهد داشت. گرچه به شرحی که گفته شد، ستاد صرفاً مصوباتی در این خصوص به تصویب رسانده که هیچ‌یک از آن مصوبات به مرحله اجرا نرسیده‌اند.

(ب) بر اساس ماده (۶۱) الحاقی به «قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر...»، وظیفه اصلی ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، «بررسی و اتخاذ تصمیم درخصوص حل‌وفصل مشکلات واحدهای تولیدی» است. در مواردی، ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، بدون در نظر گرفتن مقررات موجود و صلاحیت‌ها و اختیارات قانونی مقرر شده برای هر یک از نهادهای مقرراتگذار، از حدود صلاحیتی خود، فراتر رفته است.

منابع و مآخذ

۱. پایگاه ملی اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات کشور، مصوبات ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، در آدرس اینترنتی: <https://dotic.ir/cat/397>
۲. مصاحبه با مسئولان شرکت‌ها و بنگاه‌ها موضوع مصوبات ستاد تسهیل و رفع موانع تولید.

۱. شایان ذکر است که در نظام حقوقی جاری، نهاد اصلی مسئول شناسایی قوانین دست‌وپاگیر و محل کسب‌وکار، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (با مشارکت اتاق اصناف ایران و اتاق تعاون ایران) است. توضیح اینکه در ماده (۷۶) «قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه...» (مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵) که به‌موجب بند «ب» ماده (۱۲) «قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» (مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰) به حکمی دائمی تبدیل شد، اتاق ایران موظف شده با همکاری و حضور اتاق تعاون و شورای اصناف، «نسبت به شناسایی قوانین، مقررات و بخشنامه‌های محل تولید و سرمایه‌گذاری در ایران اقدام نماید و با نظرخواهی مستمر از تشکلهای تولیدی و صادراتی سراسر کشور و بررسی و پردازش مشکلات و خواسته‌های آنها به‌طور مستمر گزارش‌ها و پیشنهادهایی را تهیه و به کمیته‌ای متشکل از دو نفر از هر قوه به انتخاب رئیس آن قوه ارائه دهد».